

T.C.

AMASYA ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**OKUL SPORLARI MÜSABAKALARINA KATILAN VE
KATILMAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ
DERSİNE YÖNELİK İLGİ VE YATKINLIKLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜRKAN TEKİN

TEZ DANIŞMANI

DOÇ. DR. SERKAN ZENGİN

AMASYA

HAZİRAN 2024

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

OKUL SPORLARI MÜSABAKALARINA KATILAN VE
KATILMAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ
DERSİNE YÖNELİK İLGİ VE YATKINLIKLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gürkan TEKİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Serkan ZENGİN

AMASYA
HAZİRAN 2024

Yüksek Lisans Tezi Kabul ve Onay Sayfası

GÜRKAN TEKİN tarafından hazırlanan “**OKUL SPORLARI MÜSABAKALARINA KATILAN VE KATILMAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK İLGİ VE YATKINLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Serkan ZENGİN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Doç. Dr. Kurtuluş ÖZLÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Doç. Dr. Erdi KAYA

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Akdeniz Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 03/06/2024

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....
Doç. Dr. Neşe YAKŞI
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
 - Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
 - Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,
- bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Gürkan TEKİN

24.04.2024

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde başlangıcından itibaren danışmanlığımı üstlenen, konu seçiminden araştırmanın yürütülmesine kadar her aşamada bana kıymetli bilgilerini aktaran kıymetli hocam Doç. Dr. Serkan ZENGİN' e teşekkürü bir borç bilirim. Araştırmanın veri toplama ve uygulama süreçlerinde desteklerini ve yardımlarını esirgemeyen beden eğitimi ve spor öğretmeni arkadaşlarıma, mesai arkadaşlarıma ve desteğini esirgemeyen bana her fırsatta yardımcı olan Doç. Dr. Kurtuluş ÖZLÜ ve Hamdi KARAMAN' a teşekkürlerimi sunarım. Araştırma esnasında ve yaşamımın her anında yanımda olup birlikte yol yürüdüğüm İbrahim AKÖN ve Mehmet Barış GÜRLER hocalarıma sonsuz teşekkür ederim. Tez yazım aşamalarımnda her daim yanımda olan dostum Taha Baturalp YİVLİ 'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bu günlerime gelirken desteklerini her zaman hissettiğim ve haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim annem Kadriye TEKİN, rahmetli babam Kadir TEKİN ve kardeşlerim Sefa TEKİN ile Kürşat TEKİN' e minnet ve şükranlarımı sunarım. Son olarak bütün zamanımı tez çalışma sürecine ayırdığımı bu dönemde, yaşamımın her anında desteğini hiç esirgemeyen, her zaman sabırla yanımda olan, kendime güvenmemi sağlayan sevgili eşim Büşra TEKİN ve biricik oğlum Kaan Alp TEKİN' e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLOLAR DİZİNİ.....	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	v
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar.....	6
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	8
2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	8
2.1.1. Beden eğitimi ve spor.....	8
2.1.2. Beden eğitimi ve sporun önemi.....	9
2.1.3. Beden eğitimi ve spor dersinin genel ve özel amaçları.....	11
2.1.4. Beden eğitimi ve sporun bireye olan etkileri	12
2.2. Tutum.....	15
2.2.1. Tutum kavramı.....	15
2.2.2. Tutumu oluşturan temel öğeler	16
2.2.3. Tutumun oluşmasını etkileyen faktörler	17
2.2.4. Beden eğitimi dersine yönelik tutum	18
2.3. Öz Yeterlilik	19
2.3.1. Öz yeterlilik kavramı	19
2.3.2. Öz-yeterlilik inancının gelişimini etkileyen faktörler	20
2.3.3. Beden eğitimi ve sporda özyeterlilik.....	21
2.4. Okul Sporları.....	22
2.5. İlgi.....	23

2.5.1. İlginin İki boyutu: bireysel ilgi ve durumsal ilgi	24
2.5.2. İlginin ortaya çıkışı ve gelişim süreci	25
2.5.3. İlgi ve öğrenme ilişkisi.....	25
2.5.4. Beden eğitimi ve spor açısından ilgi	26
2.5.5. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor algısı ile mevcut ilgi durumları	27
2.5.6. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinden beklentileri	28
2.6. Beden Eğitime Yatkınlık	29
2.6.1. Kolaylaştırıcı faktörler	30
2.6.2. Pekiştirici faktörler.....	30
2.6.3. Yatkınlık faktörü	30
3. MATERYAL VE YÖNTEM	31
3.1. Araştırma Modeli	31
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	31
3.3. Verilerin Toplanması	33
3.3.1. Veri toplama araçları.....	33
3.3.2. Veri toplama süreci	34
3.3.3. Verilerin analizi.....	35
4. BULGULAR	37
5. TARTIŞMA.....	50
6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	58
6. 1. Sonuçlar	58
6.2. Öneriler	59
7. KAYNAKLAR.....	61
EKLER	74
EK-1: Amasya Üniversitesi Etik Kurul Kararı	75
EK-2: Amasya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni	77
EK-3: Veli Bilgilendirme Formu	78
EK-4: Kişisel Bilgi Formu ve Demografik Sorular	79
EK-5: Beden Eğitimi Dersi Yatkınlık Ölçeği (BEDYÖ).....	80
EK-6: Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlgi Ölçeği.....	81
EK-7: Ölçek Kullanım İzinleri.....	82
ÖZGEÇMİŞ	83

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. Spor ve Beden Eğitimi Kavramlarının Karşılaştırılması.....	9
Tablo 3.1. Katılımcılara Dair Demografik Bilgilerin Dağılımı	32
Tablo 3.2. BEYÖ Alt Boyut ve Toplam Puanları İç Tutarlılık Katsayıları	34
Tablo 3.3. BEYÖ Alt Boyut ve Toplam Puanları İç Tutarlılık Katsayıları	34
Tablo 3.4. Katılımcıların BEYO ve BEDİÖ Araştırmadan Elde Edilen Verilere Ait Normallik Testi Sonuçları	36
Tablo 4.1. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkinliklerinin Cinsiyete Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	37
Tablo 4.2. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkinliklerinin Okul Sporlarına Katılım Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	38
Tablo 4.3. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkinliklerinin Spor Türü Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	39
Tablo 4.4. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkinliklerinin Kulüp Lisansına Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	40
Tablo 4.5. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkinlik Düzeyleri Ailede Spor Yapma Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	41
Tablo 4.6. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	42
Tablo 4.7. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	43
Tablo 4.8. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Spor Yaşı Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	44
Tablo 4.9. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	46
Tablo 4.10. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Babanın Eğitimi Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	47
Tablo 4.11. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Ailenin Gelir Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları.....	48
Tablo 4.12. Sporcu çocuklara ait BEYÖ ve BEDİÖ puanlarının Pearson Korelasyon Test Sonuçları	49

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Gençlik Fiziksel Aktivite Teşvik Modeli.....	29
---	----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

BEDEİÖ	: Beden Eğitimi ve Spor Dersi İlgi Ölçeği
BEYÖ	: Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
MEGEP	: Mesleki Teknik Güçlendirme Projesi
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu

ÖZET

OKUL SPORLARI MÜSABAKALARINA KATILAN VE KATILMAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK İLĞİ VE YATKINLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gürkan TEKİN

Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Haziran/2024
Danışman: Doç. Dr. Serkan ZENGİN

Bu araştırma, okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yetkinlikleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini ortaokul düzeyinde okul sporlarına katılan ve katılmayan öğrenciler oluştururken, örneklemini basit rasgele örneklem belirleme yöntemi ile belirlenen ve istekli olarak araştırmaya dahil edilen 1299 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla 3 bölümden oluşan araştırma formlarından faydalanılmıştır. Formun birinci bölümünde ortaokul öğrencilerinin demografik bilgilerini öğrenmeyi amaçlayan soruların yer verildiği, ikinci bölümünde ortaokul düzeyindeki çocukların beden eğitimi dersine yönelik yetkinliklerini tespit edebilmek amacıyla Öncü, Gürbüz, Küçük-Kılıç ve Keskin'in (2015) Türkçe 'ye uyarladığı Beden Eğitimi Yetkinlik Ölçeği ile Uğraş ve Temel (2020) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlgi Ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 22 paket programı ile analiz edilmiş ve yapılan analizler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Verilerin analizinde t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), korelasyon ve regresyon testlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yetkinliklerinin orta seviyenin üzerinde olduğu saptanmıştır. Kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yetkinlik ve ilgi düzeylerinin erkek öğrencilerin daha yüksek olduğu, yaş ve sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin yetkinlik ve ilgi seviyelerinin azaldığı, ailesinde spor ile ilgilenen birey bulunması, okul sporlarında yer aldığını ve bir spor kulübünde lisanslı sporcu olduğunu belirten katılımcıların yetkinlik ve ilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Anne ve babası önlisans, lisans ve lisansüstü olan öğrencilerin öz-yeterlilikleri daha yüksek olduğu tespit edilirken yine spor yaşı 1 yıl ve daha az olan öğrencilerin tutum ve öz yeterliliklerinin diğer öğrencilere göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Spor türü ve gelir düzeyi değişkenine göre elde edilen puanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi, Yetkinlik, İlgi, Okul Sporları.

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MIDDLE SCHOOL STUDENTS' INTEREST AND APTITUDE TOWARDS PHYSICAL EDUCATION CLASSES AND THEIR PARTICIPATION IN SCHOOL SPORTS COMPETITIONS

Gürkan TEKİN

Amasya University, Institute of Health Sciences
Department of Physical Education and Sports, MSc, June/2024
Supervisor: Doç. Dr. Serkan ZENGİN

This study aimed to investigate the relationship between middle school students' interest in and aptitude towards physical education classes and their participation in school sports competitions. The research the relational screening model of quantitative research methods was employed, a quantitative research method commonly employed in educational research. The population for this study comprised middle school students who either participated or did not participate in school sports competitions, while the sample size consisted of 1299 students selected through a simple random sampling method, ensuring a representative sample. The participants voluntarily took part in the research.

Data collection was conducted using research forms structured into three sections. The first section of the form focused on gathering demographic information about the middle school students, while the second section included scales adapted for the study's purposes. These scales were the Physical Education Aptitude Scale, adapted into Turkish by Öncü, Gürbüz, Küçük-Kılıç, and Keskin (2015), and the Physical Education and Sports Interest Scale developed by Uğraş and Temel (2020). These scales were designed to assess the students' aptitudes and interests towards physical education classes.

The collected data were analyzed using the SPSS 22 statistical software package. Various statistical methods were employed, including t-tests, one-way analysis of variance (ANOVA), correlation analysis, and regression analysis. The analyses aimed to explore the relationship between students' participation in school sports competitions, their interest in and aptitude towards physical education classes, and other relevant factors.

The results of the study revealed that both participating and non-participating middle school students exhibited above-moderate levels of interest and aptitude towards physical education classes. Additionally, it was observed that male students tended to have higher levels of aptitude and interest compared to female students. Furthermore, as students' age and grade level decreased, their interest and aptitude towards physical education classes also decreased. Factors such as having family members interested in sports, active participation in school sports, and being licensed athletes in sports clubs were associated with higher levels of interest and aptitude. Moreover, students whose parents held higher educational degrees, such as associate, bachelor's, and postgraduate degrees, demonstrated higher self-efficacy. Conversely, students with a shorter history of involvement in sports activities showed lower levels of positive attitudes and self-efficacy towards physical education classes.

Overall, the study contributes to our understanding of the complex interplay between students' participation in school sports competitions, their interest in and aptitude towards physical education classes, and various socio-demographic factors. These findings have implications for educators, policymakers, and stakeholders involved in promoting physical activity and student engagement in physical education.

Keywords: Physical Education, Aptitude, Interest, School Spor

1. GİRİŞ

Beden eğitimi; topluma sağlıklı bireyler kazandırmak için fiziksel aktiviteleri kullanarak kişilerin hareket kabiliyetlerini ve düşünce yeteneklerini en iyi şekilde kullanabilmesine katkı sağlamaya ve bireyin bilişsel, fiziksel ve sosyal açıdan becerilerinin kazandırılmasını amaçlayan eğitim çalışmalarıdır. Güncel eğitim programlarının tamamlayıcı bir parçası olarak önümüze çıkan beden eğitimi, bireylerin motorik ve davranışsal becerilerinin üst düzeye çıkarılmasını hedeflerken, bunu fiziksel aktiviteler yoluyla eğlenceli ve rekabetçi bir duruma getirerek bireylerin yaşam biçimi haline getirmesini sağlamaktır (Şentürk ve Özdilek, 2007; Lumpkin, 1996).

Beden eğitimi ve spor dersi, eğitim programlarının bütünüleyici ve ayrılmaz bir parçası olmakla beraber çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal yönlerine fiziksel aktiviteler aracılığıyla gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Beden eğitimi ve spor dersinin daha etkin ve nitelikli duruma getirilmesi, çocukların bir bütün olarak gelişimlerini sağlayabilmesi adına önemlidir (Canakay 2006, Baylan ve ark. 2012, Kangalgil ve ark. 2006). Bireylerin fiziksel aktivite ve egzersizle küçük yaşlardan itibaren spor yapmaya teşvik edilmesi, bu davranışın yetişkinlik dönemine aktarılmasını kolaylaştırmaktadır (Cengiz, Hünük ve İnce, 2014; Heitzler ve diğ., 2010; Welk, 2002). Kişi yetişkinlik dönemine geldiğinde kronik rahatsızlıklarının sebebini derinlemesine araştırıldığında temelinin çocukluk döneminde atıldığı karışımıza çıkmaktadır. Bu durum sağlıklı yaşam tarzlarının, beden eğitimi ve spor aktivitelerinin çocukluktan itibaren önemsenmesi gerektiğine yönelik önemli bir kanıt sunmaktadır (Hallal, Victora, Azevedo ve Wells, 2006; Kühnis, 2012).

Beden eğitimi ve spor dersinin amaçlarına ulaşabilmesi için; öğrenci, öğretmen ve programın birlikte hedeflere uygun şekilde yürütülmesi sağlanmalıdır. Bu düzenin yürütülebilmesi kilit öge öğrenci tutumudur. Her alanda olduğu gibi öğrenciler okul içerisinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik belli tutumlar sergileyeceklerdir. Bu tutumların olumlu yönde olması programın düzen içerisinde işlenmesini sağlayacağı gibi öğretmeni de derse daha fazla güdülecektir (Demirhan ve Altay, 2001).

Beden eğitimi ve spor dersi öğrenci ve öğretmen etkileşiminin fazla olduğu derslerdendir. Öğrencinin okul sonrası yaşamları için fiziksel aktivite alışkanlıklarının kazandırılmasında en önemli etken olarak görülmektedir (Yüksel ve Bayar, 2015). Ancak günümüzde öğrenciler fiziksel aktivite ve spor faaliyetlerine eskisi kadar ilgi göstermemektedir (Orhan ve Yoncalık, 2016).

Okul çağına gelmiş her öğrencinin derse olan yatkınlığını belirlemede öğretmen önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Welk, 1999). Beden eğitimi ve spor derslerine yatkınlık, öğrencilerin ders içeriğine uygun olarak ortaya çıkan faaliyetlere ilişkin algı, tutum ve inançlarının birleşmesiyle ortaya çıkan sonucu ifade etmektedir. Yatkınlığı etkileyen faktör olarak, üç temel kavram karşımıza çıkmaktadır. Etkinleştirici/ kolaylaştırıcı, pekiştirici ve yatkınlık faktörleri karşımıza çıkmaktadır. Bu faktörler öğrencinin fiziksel aktivitelere yönelik istek ve tutumlarını belirlemektedir. Bu tutumlarda öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine yatkınlıklarını ifade etmektedir.

Bir aktivitenin alışkanlık haline gelebilmesi veya davranışa haline dönüşebilmesi için gerçekleştirilen aktivitenin seviliyor olması etkili bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Birey yapmış olduğu aktivite esnasında haz duyarsa ve çalışma esnasında kendisini yeterli hissettiği takdirde aktivitelere yönelik tutumu ve devamlılığı olumlu yönde olacaktır (Schwarzer, 2014). Bireyin fiziksel aktivite ve egzersizleri ömür boyu devam ettirebilmesi ve beden eğitimine karşı olumlu bir tutum kazandırabilmesi için beden eğitimi ve spor dersinin temel kazanımları bulunmaktadır (MEB,2017). Fiziksel aktivitelerin yaşam boyu sürdürülebilmesi için ortaokul döneminde beden eğitimi ve spor dersinin çok önemli olduğu kabul edilmektedir (Pritchard, 2004). Bireylerin 12 -21 yaş aralığını incelediğimizde fiziksel aktivite ve egzersiz çalışmalarına katılım bazlı olarak azalma olduğu görülmektedir. Bu katılım azalmasının bir nedeni olarak öğrencinin ortaokul döneminde beden eğitimi dersinin nasıl işlendiği ile alakalıdır. Örneğin bu dönemde öğretmen, öğrencinin yetenek ve performansını artırmaya yönelik çalışmaları ders esnasında uygulamaktan kaçındıkları, bu çalışmalar yerine ders saati boyunca öğrencileri saha oyunları ile meşgul edebilecek aktivitelere yönlendirdiği görülmektedir (U.S. Department of Health and Human Services, 1996). Bu durum öğrencinin o anda mutlu olmasını olanak sağlasa da geleceğe yönelik kazanılması gereken çeşitli motorik becerilerin gözden kaçırıldığı anlamını gelmektedir. Öğrencinin motor becerilerdeki yeterlilik düzeyi beden eğitimi dersine (Pangrazi ve Beighle, 2016) ve fiziksel aktivitelere (Tortella, Haga, Loras, Sigmundsson ve Fumagalli, 2016) katılımında önemli bir unsur olarak bilinmektedir.

Bireyin yaşamı boyunca başarısını etkileyen en önemli faktörlerden birisi de ilgi duyduğu alanları ve konuları bularak bu alanlara yönelmesidir. Bu nedenle öğrencilerin eğitim hayatları boyunca ilgi alanlarını keşfederek bu alanlara yönlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Çocukları derse olan ilgisi akademik başarılarını etkileyen önemli unsurlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukların beden eğitimi ve spor dersine yönelik ilgi

düzeylerinin dersin kazanımlarının ulaşılmasında önemli faktörlerdendir. Beden eğitimi ve spor dersi yapılan araştırmalara göre eğitimin her aşamasında öğrenciler tarafından en çok ilgi duydukları, hoşlandıkları, olumlu tutum besledikleri derslerin başında yer almaktadır. Bu alanda yürütülen araştırmalarda öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilgi duymalarının en önemli sebepleri fiziksel aktivitelere hem ders içi hem de okul alanları dışında katılımlarına fırsat tanınması olarak belirlenmiştir (Güllü, Cengiz, Öztaşyonar ve Kaplan, 2016).

Türkiye genelinde, 2022-2023 eğitim yılı sonu itibariyle Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü kuruluşunun verilerine göre 962.387'si kız, 1.157.216 erkek olmak üzere toplam 2.119.603 öğrenci okul sporlarında müsabakaya çıkmıştır. 2022-2023 eğitim öğretim yılında örgün eğitime kayıtlı öğrenci sayısı 19.904.679 öğrencidir. Bu veriler dikkate alındığında örgün eğitimde kayıtlı öğrencilerin %10.64'ü lisanslı olarak okul sporlarında müsabakaya çıkmaktadır (GSB,2023). Amasya iline baktığımızda toplam öğrenci sayısı 65.148 iken 2.151'i kız, 3.443 erkek olmak üzere toplamda 5.594 sporcu lisanslı olarak okul sporları müsabakalarında spor yapmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda, Türkiye'de sporun gelişmesi açısından ve daha sağlıklı gelecek nesiller yetiştirmemiz için okul sporlarını yürütme görevlerini üstlenen Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğinin önemi karşımıza çıkmaktadır.

Yapılan literatür taraması sonucunda okul sporları müsabakalarına katılan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik yatkınlık ve ilgi düzeylerinin arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik çalışmaya rastlanılmamış olması böyle bir çalışma yapılmasına sebep olmuştur. Yapılan çalışmada, okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik ilgi ve yatkınları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yatkınlıkları ile beden eğitimi ve spor dersine ilgileri arasında ilişki var mıdır? Sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır

1.2. Araştırmanın Amacı

Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yetkinlikleri arasında ilişkiyi belirlemek için aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır;

1. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
2. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Okul sporlarına katılımına göre değişmekte midir?
3. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Spor türüne göre değişmekte midir?
4. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Kulüp lisans durumuna göre değişmekte midir?
5. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Ailede spor yapan kişiye göre değişmekte midir?
6. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Yaşa göre göre değişmekte midir?
7. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Sınıf düzeyine değişmekte midir?
8. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Spor yapma yılına göre değişmekte midir?
9. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Anne eğitim göre değişmekte midir?
10. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Baba eğitim göre değişmekte midir?
11. Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgileri ve yetkinlikleri; Gelir düzeylerine göre değişmekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Beden eğitimi aktiviteleri; Çocukların fiziksel aktiviteler yoluyla hareketliliğin sağlanması motor becerilerini kullanarak deneyim elde edilmesi, kendi yaş grubundaki arkadaşlarıyla oyun oynama, takdir edilme gibi ihtiyaçlarını karşılarken bedensel aktiviteler ile birlikte çocukların eğitimi de sağlanmış olmaktadır (Harmandar, 2004). Beden eğitimi

aktivitelerine katılımı etkileyen etmenler okul, çevre, aile gibi faktörler önemliyken, çocukların beden eğitimi aktivitelerine istekli yaklaşımları ve karşılarına çıkan zorluklara mücadele edebilmeleri önem arz etmektedir. Öğrencilerin bedensel faaliyetlere yönelik olumlu tutum kazanmalarını hedefleyen beden eğitimi aktivitelerinin (Siedentop ve Tannehill, 2000) öğrenci tutumlarının oluşumunda dikkat edilmesi gereken önemli bir tesire sahip olduğu karşımıza çıkmaktadır (Aicinena, 1991). Çocukların beden eğitimi faaliyetlerinde aktif katılımlarında öz-yeterlik durumlarının dikkat edilmesi gereken konulardan olduğu bilinmektedir. Öz-yeterlilik kavramı, kişinin belirli bir seviyede performans ortaya koyabilmek için algıladığı yeterlilik seviyesi şeklinde tanımlanmaktadır (Bandura, 1977'ten akt., Feltz ve Öncü, 2014, s. 418). Öz-yeterlilik seviyesi yüksek olan sporcularda zorluklara mücadele etme konusunda daha başarılı oldukları, zorluklara karşı mücadeleciler oldukları gözlemlenirken öz yeterlilik seviyesi düşük olan sporcuların zorlu hedefleri tercih etmediği, hedeflere ulaşma konusunda kaygılı olduğu ve başarısızlık durumlarında hedeflerinden saptığı ifade edilmektedir (Feltz, Short ve Sullivan, 2008).

Literatür taraması yapıldığında okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik ilgi ve yatkınlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu veriler ışığında, araştırmanın ortaokul düzeyindeki çocukların beden eğitimi dersine karşı tutumları, öz-yeterlik algıları ve ilgileri arasındaki ilişkiyi belirlemede literatüre önemli bir katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Ülkemizde, 2022-2023 eğitim öğretim yılı Milli Eğitim İstatistikleri 'ne göre, örgün eğitimde yaklaşık 17.849.329 öğrenci eğitim görmektedir. Bu öğrencilerin, okul sonrası hayatlarında beden eğitimi ve sporu aktif bir yaşam tarzı olarak benimsemelerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, çalışmanın önemi daha da artmaktadır.

1.4. Varsayımlar

1. Yapılan bu çalışmada elde edilen verilerin, örneklem grubunu oluşturan ortaokul öğrencileri tarafından içtenlikle ve dürüstçe cevap verdikleri varsayılmıştır.
2. Anketin uygulaması sırasında iç ve dış faktörlerin katılımcıların tamamı için aynı olduğu varsayılmıştır.
3. Araştırma örneklemini oluşturan öğrencilerin araştırma evrenini temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma, Amasya ili Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim kurumunda okul sporlarına katılan ve katılmayan 1299 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma, 2022-2023 eğitim öğretim yılı ile sınırlandırılmıştır.
3. Çalışma için elde edilen verilerin geçerlilik süresi, anketin uygulanması için planlanan zaman dilimiyle sınırlandırılmıştır.
4. Araştırma, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine yatkınlıkları ve ilgilerinin ölçülmesiyle sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Beden Eğitimi: Okul müfredatının ayrılmaz bir parçası olarak tüm öğrencilere sunulan ve öğrencilerin fiziksel yeteneklerini geliştirmek için planlı ve sistemli bir şekilde ilerleyen bir öğrenme sürecidir (Harris,2013).

Fiziksel Aktivite: Fiziksel aktivite, vücudun enerji kullanarak gerçekleştirdiği her türlü hareketi ifade eder. Bu hareketler, günlük yaşamda yapılan basit egzersizlerden, spor müsabakalarına kadar geniş bir yelpazeyi kapsar (Harris,2013).

Spor: Beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek farklı branşlarda somutlaştıran ve yarışma temelli olan bir etkinlik olarak tanımlanır. Spor, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik ve teknik yeterlilik gerektiren katı kurallar içeren bir faaliyettir. Sporun sadece fiziksel performansı değil, aynı zamanda zihinsel, duygusal ve teknik becerileri de içeren kapsamlı bir etkinliktir. Spor, rekabetçi bir ruhla yapılan, disiplinli ve planlı bir şekilde gerçekleştirilen bir aktivite olarak ön plana çıkar. Bu sayede spor, bireylerin kendilerini geliştirmelerine, rekabet etmeyi öğrenmelerine ve hedeflerine ulaşmalarına olanak tanır (Aracı,2001).

Egzersiz: Egzersiz, düzenli, planlı ve tekrarlanan fiziksel aktivitelerin, fiziksel uygunluğun bir veya daha fazla bileşenin korunması veya geliştirilmesini hedefleyen bir süreçtir. Egzersiz, bireylerin bedensel sağlık ve form düzeylerini artırmak için düzenli olarak yapmaları gereken bir aktivitedir. Bu, dayanıklılık, kuvvet, esneklik gibi fiziksel yeteneklerin korunması veya geliştirilmesine yardımcı olurken aynı zamanda sağlıklı bir yaşam tarzının benimsenmesine de katkı sağlar (Türk Halk Sağlığı Kurumu 2014).

Okul Sporları: Okul Sporları, okul müfredatının ötesinde sunulan ve öğrencilerin fiziksel aktivite alışkanlıklarını geliştirmeyi amaçlayan yapısal bir öğrenme programıdır. Bu

program, okulun resmi ders saatleri dışında veya okul dışında düzenlenen faaliyetler olarak gerçekleştirilebilir. Okul sporları, öğrencilere spor yapma alışkanlığını kazandırmanın yanı sıra takım çalışması, liderlik becerileri ve fair-play gibi sosyal değerleri de teşvik eder. Bu programlar genellikle farklı spor branşlarını içerebilir ve öğrencilere rekabetçi bir ortamda spor yapma fırsatı sunar (Harris, 2013).

Tutum: Belirli bir kurum, kavram, nesne, durum veya diğer bireylere karşı öğrenilmiş, genellikle olumlu veya olumsuz tepkilerin ortaya çıkma durumu olarak tanımlanır (Tezbaşaran, 2008).

Öz-yeterlik: Bireyin belirli bir performansı sergilemek için gerekli olan aktiviteyi planlayıp başarıyla gerçekleştirme yeteneğine olan inancıdır (Bandura, 1994).

Beden Eğitimi Yatkınlığı: Beden Eğitimi Yatkınlığı, gençlerin beden eğitimine ve fiziksel aktiviteye katılım düzeylerini artıran faktörlerin etkileşiminin sonucudur. Bu yatkınlık, gençlerin beden eğitimine olan tutumları, öz-yeterlik inançları ve aktivite sırasında eğlenme düzeyleri gibi çeşitli faktörlerin etkileşiminden kaynaklanır (Abos, Sevil, Julián, Abarca-Sos ve García-González, 2016; Hilland, Stratton, Vinson ve Fairclough, 2009).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Çalışmanın bu başlığı altında beden eğitimi ve spor, yatkınlık, tutum okul sporları ve ilginin tanımlarına yer verilirken konu ile bağlantılı olarak geçmiş yıllarda yapılan araştırma özetlerine yer verilmiştir.

2.1.1. Beden eğitimi ve spor

Beden eğitimi insanların psikomotor, duyuşsal ve bilişsel olarak bir bütün şeklinde fiziksel aktiviteler aracılığıyla gelişimlerine yardımcı olan eğitim programlarının bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır (MEB, 2009). Beden eğitimi kişinin her yönüyle gelişimine katkı sağlamakla birlikte içinde yaşadığı toplumun ilerlemesine de katkılar sağlamaktadır (Heper, 2012). Beden eğitiminin başka bir tanımına göre ise, fiziksel hareketler yaptırılarak kişinin eğitilmesi, bireyin davranışlarında olumlu yönde meydana gelen kazanımların ortaya çıkma sürecidir. Diğer alanlara göre farklı olarak bu disiplinde “hareket öğrenme ve hareket yoluyla öğrenme” olarak merkeze alınmakta ve bu süreci “fiziksel aktiviteler yoluyla bireyin eğitilmesi” olarak özetlemek mümkündür (Tamer ve Pulur, 2001). Bir başka tanımda ise beden eğitimi, bireyin hareket gelişimini artıran, fiziksel aktiviteler ile birlikte bedenini geliştirip güçlendirmeyi amaçlayan, bireyin sosyalleşmesine ve kişilik gelişimine katkı sağlayan, şartlara ve bireylere değişkenlik gösterip, esnetilebilen fiziksel aktivite ve oyunların tamamıdır (Yamaner, 2001).

Kavram olarak birbirine benzer olarak karşımıza çıksa da beden eğitimi ve spor kavramlarının birbirinden ayrılan farklılıklar vardır. Çoban ve Ünveren (2007)’e göre, sporu beden eğitimi ile kıyasladığımızda ilk başta karşımıza çıkan spor faaliyetlerinde müsabakaları kazanma kaygısı güdüldüğü karşımıza çıkmaktadır. Spor, müsabaka yapmayı merkeze alan ve sonunda şampiyon olma amacı güden fiziksel faaliyetler olarak bilinmektedir. Spor için yapılmış tanımlar incelendiğinde, fiziksel aktivitelerin farklı branşlara ayrılmış belirli kuralları olan, yarışmaya dayalı ve sonunda kazanma merkezli olan, bedensel güce dayalı, teknik ve taktik beceri isteyen, sağlıklı psikolojik yapı gerektiren ve profesyonel bir uğraş olarak yapılan faaliyetlerin bütünüdür (Aracı, 2001).

Literatürde spor kavramı ile beden eğitimi arasındaki farklılıklar Tablo 1’de aktarılmıştır.

Tablo 2.1. Spor ve Beden Eğitimi Kavramlarının Karşılaştırılması

Spor	Beden eğitimi
Bir meslek dalıdır	Meslek dalı değildir
Yarışmaya dayalıdır	Yarışma amacına dayalı değildir
Bir seyir (izleme) aracıdır	Seyir (izleme) aracı değildir
Bir reklam aracı olarak kullanılmaktadır	Reklam aracı olarak kullanılmamaktadır
Profesyonel bir uğraşı olarak yapılabilir	Profesyonel bir uğraş değildir
Eğlence ve eğitim aracıdır	Eğlence ve eğitim amacıdır
Politik bir araçtır	Politik bir araç değildir
Bilimsel ve teknik boyutları bulunmaktadır	Bilimsel ve teknik yönü bulunmaktadır
Estetik ve zevktir	Estetik ve zevktir
Serbest zaman etkinliğidir	Serbest zamanları değerlendirme aracıdır
İnsanlar arası ilişkileri geliştirmektedir	İnsanlar arası ilişkileri geliştirmektedir
Bilimsel ve teknik boyutları bulunmaktadır	Bilimsel ve teknik boyutları bulunmaktadır

Akkoyunlu (1996)'ya göre, beden eğitimi ve sporun teorik olarak farklılıkları şu boyutları ile karşımıza çıkmaktadır. Beden eğitimi dersinin eğitim bilimlerine göre amacı “şampiyonluk ya da rekor kırma” değil, bireyin kişiliğinin ortaya çıkması ve gelişmesi adına bütünlük halinde düzenlenerek eğitimi bir aracı olarak kullanarak çalışma ve dinlenme üzerine hayatın içerisine alınmasıdır. Beden eğitimi mümkün olduğunca müsabakalardan kaçınır veya oyun-yarışma-ağır kas hareketlerini en alt seviyeye getirerek düzenler. Spor ise fiziksel becerilerin maksimum seviyeye ulaşarak en üst düzeyde verim alabilmesi için kişiye baskı yapıp, sınırlarının zorlayarak şampiyonluğa ulaşmak ya da rekor kırmak gibi mücadeleye çeviren bir terim olarak karşımıza çıkmaktadır (Atik, 2020).

2.1.2. Beden eğitimi ve sporun önemi

Yaşadığımız çağın en büyük problemlerinden biri de hızla gelişen teknolojiyle birlikte çocukların oyun oynayıp, serbest zamanlarını verimli değerlendirebilecekleri, eğlenebilecekleri ortamların gün geçtikçe yok olduğu görülmektedir. Çocukların oyun oynayıp birlikte eğlenceli zaman geçirecekleri mekânların yok olması önemli bir problem haline gelmiştir. Teknolojik aletlerin gelişmesiyle birlikte günümüz çocuklarının oyun algılarının da değişiklikler ortaya çıkmaktadır. Yaşadığımız zaman diliminde teknoloji dünyasının da gelişimiyle beraber çocuklar bilgisayar vb. aletlerin karşısında oyun

oyunarak zamanlarını tüketmektedirler. Bu durumun neticesinde karşımıza çocukların psikolojik, sosyolojik, fizyolojik ve fiziksel olarak olumsuz etkilendiklerini görülmektedir (Pepe ve Kazan-Kırçık, 2005). Çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemek, beden eğitimi ve spor aktivitelerinin önemini ortaya koyan kilit bir konudur. Bu aktiviteler, çocukların sağlıklı ve aktif yaşamlar sürmelerine, sosyal becerilerini geliştirmelerine ve fiziksel ve zihinsel refahlarını artırmalarına yardımcı olur. Beden eğitimi ve spor, çocukların gelişiminde çok yönlü bir rol oynar ve onların sağlıklı bir yaşam sürmeleri için gerekli beceri ve alışkanlıkları edinmelerine olanak tanır.

Keskin (2006)'e göre, aileler günümüzde geçmişe kıyasla sporu daha olumlu bir şekilde değerlendirmekte ve çocuklarının spora yönlendirilmesine daha istekli olmaktadır. Özellikle son zamanlarda, çocukların oyun oynayabilecekleri alanların kısıtlanmasıyla birlikte, apartman dairelerinde sınırlı bir alanda vakit geçiren ve çeşitli teknolojik cihazlarla meşgul olan çocuklar, açık hava alanlarına ve parklara olan özlemle büyümektedirler. Bu durumlar göz önüne alındığında, çocukların hareket ihtiyaçlarını ve enerjilerini boşaltabilecekleri ders dışı sportif etkinlikler ile beden eğitimi derslerinin giderek daha da önem kazandığı görülmektedir.

İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında bulunan öğrenciler hareket ve enerji seviyesi gerekse de boş zamana sahip olmaları neticesiyle iyi bir örnek grubudur. Bu yaş aralığındaki öğrenciler sahip oldukları potansiyellerini yetenekleri doğrultusunda uygun çalışmalara yönlendirildiği takdirde ve birçok zararlı alışkanlıklarda koruyabilmek, yanlış sosyalleşmesini önüne geçmek, stres seviyelerini azaltarak ve bunu kontrol edebilmeyi öğretmek, toplumsal ve okul kurallarına hoşgörülü durumu getirerek bireylerin bilgi ve beceri seviyelerini en üst seviyeye çıkarmak gibi bireysel ve toplumsal yarara temel oluşturacak birçok konu açısından en geçerli yol öğrencilerin okulda ve okul dışı zamanlarında yapabilecekleri sportif aktivitelerdir (Akgün ve İnan, 2010).

Yaşadığımız dönemde yaşam şartlarını dikkate alındığında beden eğitimi ile insan yaşamının birbiri içine girmiş olgular olduğu ve hayatın her döneminde bilinçli olarak yapılan fiziksel aktivitelerin yaşamın her anında insan hayatına sağlık, sıhhat ve mutluluk katarak bireyin fiziksel, ruhsal ve ahlaki erişkinliğine katkı sağladığı bir gerçektir (Balcıoğlu, Özbek, Sungur, Sivrikaya ve Tekin, 2005).

2.1.3. Beden eğitimi ve spor dersinin genel ve özel amaçları

Beden eğitimi ve spor dersinin öncelikli hedefleri arasında, Türk milletinin kültürel mirasına uygun olarak bireylerin bedensel ve ruhsal sağlığını desteklemek ve güçlendirmek, olumlu bir benlik algısı oluşturmak, evrensel ahlaki değerlere bağlı kalmak, iş verimini artırmak, olumlu düşünme yeteneklerini geliştirmek, milli birlik ve beraberlik duygularını pekiştirmek, hak ve özgürlüklerini kavramak ve toplum içinde diğer bireylerin haklarına saygı duymak gibi önemli değerlerin ve duyguların oluşumunu ve ilerlemesini sağlamaktır (MEB, 2000).

Bireyler arasında beden eğitimi ve sporun amatörlük ruhuyla yaygınlaşması ve gelişmesi, sporun özünün canlı kalmasını destekleyerek her yaştan bireyin spor anlayışını benimsemesine katkı sağlamak, beden eğitimi ve spor derslerinin temel hedefleri arasındadır. Bunun yanı sıra, insanların bedensel ve zihinsel sağlığını iyileştirmek, gençlerden yaşlılara kadar herkesin boş zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirmesini teşvik etmek ve toplumdan izole olmuş bireyleri topluma kazandırmak da beden eğitimi ve sporun genel amaçları arasında yer alır. (İnal,2015).

Beden eğitimi ve spor dersinin özel amaçları ise ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında (MEB, 2018) aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

1. Dünyada ve Türkiye’de sporun tarihsel gelişimleri hakkında bilgi birikimine sahip olması
2. Fiziksel aktivitelere katılarak hareket, bilgi ve becerilerini geliştirmesi ve bu becerileri devamlılık haline getirmesi,
3. Türk spor tarihinde başarılı olmuş sporcular hakkında bilgi sahibi olması,
4. Sportif aktiviteler aracılığıyla spor kültürü edinmesi, sporun gerektirdiği kuralları, bilgi ve becerileri uygulayabilir duruma gelmesi, bu becerileri yaşamına entegre edebilmesi,
5. Engelli ve özel eğitime ihtiyaç duyan insanların bedensel, ruhsal ve sosyal olarak gelişmesinde sportif faaliyetlerin önemini bilincinde olma,
6. Milli bayramların ve kurtuluş günlerinin önemini anlayarak ve değerini kavrayarak, bu özel günleri kutlamalara katılmak için istekli ve gönüllü olur,
7. Atatürk’ün ve Türk düşünürlerinin beden eğitimi ve spor ilgili olan düşüncelerini anlayabilmek,
8. Spor organizasyonlarına katılarak spor bilinci yüksek, sosyal bireyler olmak,

9. Fiziksel aktivitelere düzenli katılarak sağlığını güçlendiren bilgi becerileri yaşamına aktarması ve kişisel gelişiminde kullanması,
10. Beden ve ruh sağlığını tehlikeye düşürecek alışkanlık ve bağımlılıklardan kaçınma,
11. Başkalarına karşı her zaman dürüst, saygılı, “adil oyun” çerçevesinde davranışlarda bulunması ve bu özellikleri alışkanlık haline getirmesi,
12. Spor alanlarında çalışma gösteren meslek grupları hakkında bilgi sahibi olma (MEB, 2018).

2.1.4. Beden eğitimi ve sporun bireye olan etkileri

Büyüme sürecine giren çocuk bu dönemin her anında düzenli ve aşamalı bir şekilde birçok değişim görülmektedir. Beden eğitimi ve sporun da amaçlarını kapsayan bu değişimler fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikomotor değişimler olarak çeşitlendirilmektedir (Baumgather ve Jackson, 1987; Nash, 1948; Irwin, 1960; Nixon ve Jewetti 1969). Beden eğitimi ve spor çocukların bireysel farklılıklarından dolayı her çocukta farklı görülen bu değişimlerin sağlıklı bir şekilde atlatılması açısından kritik bir göreve sahip olup genel eğitimi desteklemektedir. Beden eğitimi ve sporun temel amacı, çocukların fiziksel aktiviteler aracılığıyla hareket kabiliyetlerini geliştirerek en yüksek seviyeye çıkarmalarına yardımcı olmaktır. (Tamer, 1987).

2.1.4.1 Beden eğitiminin fiziksel etkileri

Beden eğitimi ve spor kişinin günlük hayatında daha hareketli ve enerji dolu olmasına olanak sağlamaktadır. Fiziksel aktivitelere katılan kişiler bedensel ve zihinsel yorgunluklarından kurtularak vücutlarından stresi uzaklaştırmakta ve vücut direnç seviyelerini artırmasına olanak sağlamaktadır. Yapılan her fiziksel aktivite vücutta kilo almanın önüne geçer ve yağ oranını düşürerek bireyin bedensel olarak sağlıklı bir yaşam sürmesini sağlamaktadır.

Beden eğitimi ve spor aktiviteleri, vücuttaki kılcal damar sayısını artırarak ve iç salgı bezlerinin daha sağlıklı bir şekilde çalışmasını sağlayarak bireyin sağlığını destekler. Aktif olarak sporla ilgilenen bireyler, daha büyük bir kalp ve güçlü kaslara sahip olma fırsatı bulurlar. Ayrıca, beden eğitimi ve spor etkinlikleri, bireyin kişilik gelişimini olumlu yönde etkiler ve mücadele etme ve dayanma yeteneklerini artırır (İnal, 2015). Fiziksel aktiviteler, kas ve eklem yapısının gelişimi için kritik öneme sahiptir ve eğitim sistemi içinde beden

eğitimi dersleri, bu fiziksel gelişimi desteklemenin anahtarıdır. Hareket ederken, kaslar ve eklemler dinamik bir rol oynar, kemikler ise daha çok statik bir destek sağlar. Bilimsel araştırmalar, dzenli fiziksel aktivitenin kas ve eklem gelişimi üzerindeki olumlu etkilerini açıkça ortaya koymaktadır. Dzenli olarak egzersiz yapan bireyler ile yapmayanlar arasındaki fiziksel gelişim farkı gözle görülür bir Şekilde kendini belli eder. Bu aktiviteler, kas gücü ve esnekliğini artırmanın yanı sıra, eklemlerin hareketliliğini ve dayanıklılığını da geliştirir. (Açak, 2006).

2.1.4.2. Beden eğitiminin zihinsel etkileri

Bilimsel düşünce esnasında sadece zihinsel bir süreçten geçmediğini ve bu süreç esnasında tüm bedenin aktif bir Şekilde görev yaptığı kabul görülmektedir. Beden eğitimi ve sporun çocukların zihinsel gelişimlerine olumlu etkisi inkar edilemez bir gerçektir. İnsanlar fiziksel aktiviteler yoluyla sağlıklı bir yaşam srmeninin ve hayatlarına katmış olduğu faydaları görmektedir (Aracı, 2001).

Beden eğitimi bireylerin dengeli ve sağlıklı besinler tüketmesini, kişisel temizliğini, büyüme ve hareket ilişkisi, hastalıklara karşı bağışıklık sisteminin kuvvetlenmesi ve sağlıklı bir vcoda sahip olmasının bilincine varmasına ve gerçekleştirdiği egzersizlerin ve hayatının niteliğini artırmaktadır (akıroğlu,1987).

Beden eğitimi öğrencinin akademik başarisına olumlu yönde katkı sağladığı gibi bireyi öz disiplin, hedeflerine yönelik verimli çalışmasını ve hedeflerini gerçekleştirmek için istekli olmasını sağlamaktadır (Colchico, Zybert, Basch, 2000; Sibley ve Etnier, 2003). Beden eğitimi, sadece fiziksel becerilerin değil, aynı zamanda zihinsel yetilerin de gelişimine katkı sağlar. Bu süreçte, birey hareket etmeyi öğrenirken algılama, düşünme, depolama, model alma, karar verme, problem çözme gibi çeşitli zihinsel becerileri kazanır (Demirci, 2008). Ayrıca, beden eğitimi öğrencilere kendi güçlü ve zayıf yönlerini daha iyi anlama fırsatı sunar (Tamer, 1987).

2.1.4.3. Beden eğitiminin psikomotor gelişimdeki rolü

İnsanoğlu doğum öncesi ile birlikte sürekli olarak büyüme ve gelişim içinde olup refleks hareketler ile ilk defa karşımıza çıkmaktadır. Bu refleks hareketler zaman ilerledikçe kendini motor becerilere dönüşürken göz kırpma ve nefes alıp verme gibi bazı durumlar istemsiz yapıldığı için hayat boyu devam edebilme özellikleri bulunmaktadır. Fakat organlar vasıtasıyla bilerek ve isteyerek yapılan hareketleri ise psikomotor gelişim çatısı altında

açıklanmaktadır (MEGEP, 2007; Topkaya, 2007). Psikomotor hareketler yürüme, koşma, atlama, sıçrama gibi vücudun düzenli ve koordinasyonunu içeren duyu organlarını bilinçli ve koordineli bir şekilde çalışmasıyla beyin ve sinir sistemlerinin uyum içinde çalışmasını sağlayan eylemlerdir. Psikomotor yetenekler dikkat, güç, kuvvet, denge, tepki hızı, eş güdüm ve esneklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Psikomotor gelişim ise hareketlerde ortaya çıkan fiili değişiklikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Beden eğitiminin asıl amaçlarından biri de bu becerilerin geliştirilmesiyle birlikte bireyin bütün olarak gelişimini devam ettirip beceri kazanması olarak ortaya çıkmaktadır (Aracı, 2001).

Harre (2011) motor gelişim dönemlerinde belirttiği 8-11 ve 11-13 yaş aralığındaki çocuklara vurgu yaparak bu dönemdeki çocukların gelişimlerinin daha hızlı gerçekleştiği, bu dönemdeki çocukların beden eğitimi ve spora ilgi düzeylerinin diğer dönemlere göre daha yüksek olduğu ve öğrenmeye daha istekli olduklarını belirtmiştir. Beden eğitimi ve spor aktivitelerinin yapılmasındaki hedeflerden biri psikomotor gelişim spor becerileri kazanma çalışmaları olup bu süreç esnasında bedensel aktivitelere katılma yoluyla desteklenerek kas kuvveti ile beraber performans artışı kazanılmaktadır (Karadağ, 2012; Tamer ve Pular, 2001).

2.1.4.4. Beden eğitiminin sosyal gelişimdeki rolü

Beden eğitimi ve spor aktiviteleri toplumun gelişmesi yönünde olumlu etkilere sahiptir. Fiziksel aktiviteler bireyin motorsal, psikolojik ve fiziksel özelliklerini geliştirirken bunlarla birlikte çocukların sosyal yönlerini de önemli ölçüde katkı sağlamaktadır (Yetim, 2005). Sporun bu olumlu etkileri çocuk yaşlardan itibaren planlanan spor aktivitelerinin sosyal ve kişilik kazanımlarına desteklediği kabul edilmektedir (Aytan, 2010).

Beden eğitimi ve spor aktivitelerinin, özellikle uyum sorunları yaşayan çocuklar ve gençler üzerinde olumlu etkileri olduğu gösterilmiştir. Bu aktiviteler, bireylerin sosyal becerilerini geliştirmelerine, kendilerini ifade etmelerine ve topluma entegre olmalarına yardımcı olur. (Öztürk-Kuter ve Kuter, 2012). Araştırmalar, sporun, katılımcıların özgüvenini artırmada, sosyal kaygıları azaltmada ve yeni arkadaşlıklar kurmada etkili olduğunu göstermektedir. Beden eğitimi ve spor, gençlerin sosyal ağlarını genişletmelerine ve topluma daha uyumlu bireyler olarak katılmalarına olanak tanır.

Yalçın ve Balcı (2013) çalışmanın içeriğine göre, çocuklarını sportif aktivitelere yönlendiren ve destekleyen ebeveynlerin düşüncelerine göre çocuklarının fiziksel aktivitelere katılımlarından sonra yaşanan değişimlerin konu alınması amaçlanmıştır.

Çalışmanın boyutları ele alındığında ebeveynlerin düşünceleri spora yönelen çocukların okul yaşantılarının daha disiplinli, sorumluluklarının farkında olan, sınıf içi çalışmalarda arzulu olduğunu gösterirken, saldırgan davranışların sıklığının azaldığı, fiziksel hareketliliğin ise artış gösterdiği belirlenmiştir. Bunlara ek olarak ebeveynlerin düşünceleri doğrultusunda spor ile ilgilenen çocukların sosyal yönlerinin ilerleme olduğu, çekingen tavırlarının azaldığı, arkadaşlık ilişkilerinin geliştiği ve hayata yönelik daha mutlu bir kişilik oluşturduklarını gözlemlemişlerdir.

Beden eğitimi ve spor aktiviteleri günümüzün dikkat çeken problemlerinden olan maddi ve manevi yalnızlık hissiyatını ortadan kaldırdığı sonucuna varılmıştır. Okulda yapılan sportif etkinliklere kendi yaşındaki öğrencilerle katıldıklarında farklı konum, rol ve statüler kazanarak her duruma yönelik davranış göstermeyi öğrenirler ve bu durum neticesinde öğrencinin sosyalleşerek topluma uyumuna katkı sağlamaktadır. Evrensel niteliklere sahip spor ve oyunlar çocukların rol öğreniminde ciddi katkılar sunmaktadır (Yetim,2000). Beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılmasıyla birlikte kişinin vücut ve ruh sağlığına bağlı olarak iradesini iyileştirmede ve grup çalışmaları olması neticesiyle topluma ait olabilme duygusunu artırmaktadır (Açak, 2006).

2.2. Tutum

2.2.1. Tutum kavramı

İnceoğlu'na (2011) göre, tutum; bireyin kişisel deneyimlerinden, motivasyonundan ve sahip olduğu bilgilerden yola çıkarak çevresindeki toplumsal konuları, nesnelere veya olayları düzenlediği, bilişsel, duygusal ve davranışsal bir tepki eğilimidir.

Demirhan ve Altay'a (2001) göre, tutumlar genellikle en olumludan en olumsuz kadar değişen derecelerde olabilir. Olumlu tutumlar, nesnelere veya fikirler hakkında olumlu inançlara sahip olmayı, onları benimsemeyi ve sevmeyi ifade ederken, olumsuz tutumlar, bir nesne veya fikir hakkında olumsuz inançlara sahip olmayı, onu reddetmeyi veya sevmemeyi ve ona karşı olumsuz hareketlerde bulunmayı içerir. Silverman ve Subramaniam (1999) tutumun insan yaşamındaki her çabasında önemli bir etken olduğunu belirtmiştir. Bu durumun hayatımızdaki her kararı etkileyerek başarı, başarısızlık, mutluluk veya mutsuzluk gibi sonuçlara yol açabileceğini ifade etmektedir (Canlı, 2013).

2.2.2. Tutumu oluşturan temel öğeler

Freedman, Sears ve Carlsmith (2003) tutumu, nesne, fikir veya kişi hakkında kalıcı ve karmaşık bir zihinsel yapı olarak tanımlar. Bu yapı, bilişsel ve duygusal unsurları bir araya getirir ve davranışsal bir eğilimi de barındırır. Benzer şekilde, İnceoğlu (2010), tutumların üç temel bileşenden oluştuğunu öne sürer: bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak karşımıza çıkmaktadır. Kağıtçıbaşı'na (2005) göre, tutum sadece bir davranış eğilimi olarak değil, aynı zamanda biliş, duygu ve davranışın bütünleşmiş bir şeklidir.

2.2.2.1. Bilişsel öğe

Bir tutumun temelini oluşturan inançlar, bilgi ve düşünce yapısı, bilişsel öğe olarak tanımlanır. Birey, bir tutuma dair bilgi edindikçe, bu bilgi duyguları ve buna bağlı olarak davranışları şekillendirir. Bu nedenle, bilgi edinme sürecinin, tutum oluşumundaki ilk aşama olduğu söylenebilir (Ekici, 2012). İnceoğlu (2010), tutumların oluşumunda bilginin önemine dikkat çeker. Tutum nesnesinin varlığı bilinmeyen bir konu hakkında tutum geliştirilemeyeceğini belirtir. Tavşancıl (2006) 'ın da belirttiği gibi, tutum nesnesine ait bilgiler ne kadar gerçeklere dayanıyorsa, tutum da o kadar kalıcı ve sağlam olacaktır.

2.2.2.2. Duyuşsal öğe

Duygular, bireyin herhangi bir olaya, duruma veya nesne karşısında hissettiği olumlu veya olumsuz hisleri ve değerlendirmeleri içeren ifadeleridir. Bu duygular, bireyin tutum nesnesine yönelik hislerini ve değerlendirmelerini yansıtır (İnceoğlu, 2010; Taylor vd., 2012). Bu değerlendirmenin sonucunda, bir bireyin bir nesneye olumlu bir tutumla yaklaşması durumunda, bu nesneye yönelik olumlu bir şekilde değerlendirmeler ortaya koyacak ve ona yönelik olumlu duygular besleyecektir. Öte yandan, bir bireyin bir nesneye olumsuz bir tutumla yaklaşması durumunda, bu nesneyi olumsuz bir şekilde değerlendirecek ve ona karşı olumsuz duygular hissedecektir. (Kağıtçıbaşı, 1988).

2.2.2.3. Davranışsal öğe

Davranışsal öğe, bir olaya, kişiye veya nesneye yönelik gösterilen davranış veya tepki eğilimini ifade eder (Samadov, 2006). Davranışsal öğe, bireyin duygusal durumuna uygun hareket etme eğilimini ifade eder (Morgan, 2009; Tavşancıl, 2014). Duygusal davranış, hoşagiden veya gitmeyen bir olayla ilişkilendirilirken, kuralsal davranış, doğru ve yanlış

davranışlar hakkındaki inançlara dayanır. Bireyler, belirli davranışların kabul edilebilir veya uygun olduğuna dair içselleştirdikleri kurallara göre hareket ederler. (İnceoğlu, 2010).

2.2.3. Tutumun oluşmasını etkileyen faktörler

İnsanlar doğuştan belirli tutumlarla gelmezler; bunları sonradan öğrenirler. Tutumlar, bazıları kişisel deneyimlere dayanırken bazıları ise tutumlarını şekillendirirken çeşitli kaynaklardan etkilenirler (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2014). Bireyin tutumlarının oluşumunda ailenin, çevrenin ve bireysel deneyimlerin etkisine işaret etmiştir (Sakallı, 2001).

2.2.3.1. Ailenin etkisi

Ebeveynler, çocukların tutumlarının şekillenmesinde ilk ve en güçlü etkiye sahip olan kişilerdir (Kağıtçıbaşı, 2005), ve bu tutumların ilk yaşlardaki gelişiminde ailenin etkisi büyük öneme sahiptir (Morgan, 2009). Aile, çocukların kişiliklerinin ve değerlerinin şekillenmesinde derin bir etkiye sahiptir. Bilinçli ya da bilinçsiz olarak, aileler çocukların dinî inançlarından siyasi tercihlerine, özgürlük anlayışlarından yaşam tarzlarına kadar çok çeşitli konularda rol oynayabilir. Hatta, favori futbol takımı veya yemek tercihleri gibi günlük konularda bile ailelerin etkisi görülebilir. Aile, çocukların dünyaya bakış açılarını şekillendiren ve gelecekteki kararlarını etkileyen güçlü bir etken olarak karşımıza çıkar (Sakallı, 2001). Morgan (2009), anne-baba tutumları ile çocukların tutumları arasında benzerliklerin daha fazla olduğunu vurgulamıştır. Çocukların tutumları neredeyse tamamen anne ve babalarının etkisiyle doğumdan ergenliğe kadar şekillenir (Morgan, 2009). Ancak çocukların yaşları ilerledikçe, sosyal çevre ve arkadaş grupları tutumların oluşmasındaki rolünün artmasıyla aile etkisinin gücü azalabilmektedir (Tavşancıl, 2014).

2.2.3.2. Çevrenin etkisi

Ergenlik döneminde, çocuklar anne ve babalarının yerine genellikle arkadaşlarıyla daha fazla vakit geçirmeye başlarlar. Bu nedenle, akranların etkisi ergenlik döneminde çocukların tutumları üzerinde daha belirgin hale gelir (Morgan, 2009). Akranların yanı sıra, akrabalar, referans grupları, öğretmenler ve çevredeki diğer insanlar da kişilerin tutumlarının oluşumunda ve devamında önemli rol oynarlar; bu faktörler kişilerin ekonomik, sosyal veya politik tutumlar gibi çeşitli alanlarda kendini gösterebilir (Sakallı, 2001). Ayrıca, kitle

iletişim araçlarının tutum oluşumunu etkilediği ve mevcut tutumların pekişmesine katkı sağladığı da gözlemlenmektedir (Kağıtçıbaşı, 2005).

2.2.3.3. Kişisel deneyimin etkisi

Bireylerin sahip oldukları tutumların bir kısmı, kişisel yaşantılarının etkisiyle şekillenir. Bir tutum nesnesiyle yaşanan deneyimler, bireyin o nesneye yönelik tutumunu ortaya çıkarır. Örneğin, bir birey, bir ulusun vatandaşlarıyla yaşanan olumlu veya olumsuz deneyimler yaşarsa, bireyin bu ulusa karşı benimseyeceği tutumu şekillendirir. Dolayısıyla, bir tutum nesnesiyle ilgili deneyim yaşamış olmak, o nesneye yönelik tutum geliştirmek için en açık yoldur (Sakallı, 2006).

2.2.4. Beden eğitimi dersine yönelik tutum

Beden eğitimi faaliyetleri, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimi için çok yönlü bir olanak sunar. Bu aktiviteler, çocukların hareket etme becerilerini geliştirme ve motor beceriler kazanma ihtiyaçlarını karşılar, onlara değerli deneyimler kazandırır. Beden eğitimi, çocukların mücadele etme, takdir edilme ve yaşlılarıyla oyun oynama gibi sosyal becerilerini geliştirirken, aynı zamanda fiziksel olarak aktif ve sağlıklı bir yaşam sürmelerine imkan tanır (Harmandar, 2004). Beden eğitimi programlarının ve öğretmenlerinin, öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarını şekillendirmede önemli bir etkiye sahiptir (Siedentop ve Tannehill, 2000). Bu programların amacı, öğrencilerin fiziksel aktiviteye olumlu bir tutum geliştirmelerini teşvik etmektir. Öğretmenler, tutumların oluşumunda etkili olan rehberler olarak, öğrencilerin fiziksel aktiviteye katılımlarını teşvik eden ve onların sağlıklı alışkanlıklar geliştirmelerine yardımcı olan bir rol üstlenirler (Aicinena, 1991). Çocukların beden eğitimine yönelik tutumlarını şekillendiren birçok faktör vardır. Hicks, Crist, Wiggins ve Moode (2001) tarafından vurgulandığı üzere, ailelerin ve arkadaş çevrelerinin desteği, çocukların tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Ayrıca, öğretmenler ve antrenörler de çocukların fiziksel aktiviteye katılımını teşvik ederek ve onlara rol model olarak hizmet ederek önemli bir rol oynayabilir. Erken yaşlardan itibaren fiziksel aktivitelere maruz kalmak ve medyanın olumlu etkisi de çocukların beden eğitimine yönelik tutumlarını geliştirmelerinde yardımcı olabilecek etkenler arasındadır (Özer ve Aktop, 2003). Chung ve Phillips'e (2002) göre, beden eğitimi dersine karşı olumsuz tutum gösterebilirler, Bu olumsuz tutumlar, öğrencilerin ders etkinliklerine isteksiz katılmalarına ve derse gereken

önemi vermemelerine yol açabilir ve bu da dersin verimliliğini düşüğe neden olur. Ayrıca, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik olumsuz tutumları, fiziksel aktiviteye karşı genel bir isteksizlik geliştirmelerine ve gelecekte sağlıklı alışkanlıklar edinmelerini engelleyebilecek olumsuz bir tutum sergilemelerine yol açar.

2.3. Öz Yeterlilik

2.3.1. Öz yeterlilik kavramı

Bandura'ya (1994) göre öz yeterlik, kişinin belirli bir performansı gerçekleştirmek için gerekli adımları düzenleme ve bunları başarıyla uygulama yeteneği üzerine yaptığı kişisel değerlendirmelerine dayanır. Başka bir deyişle, bireyin kendi başına bir işi yapabilme güvenine dayanan öz yeterlik, farklı koşullarla başa çıkma ve belirli bir faaliyeti başarıyla tamamlama yeteneği ve kapasitesine ilişkin kendi algısı, inancı ve değerlendirmesidir (Kurbanoglu, 2004; Senemoğlu, 2005). Çubukçu ve Girmen (2007) 'e göre, bireylerin sahip oldukları beceri ve bilgilerin, kendi yetenek ve kapasitelerine duydukları inançlar tarafından şekillendiği göz önünde bulundurulduğunda, öz yeterlik inancının önemi vurgulanmalıdır. Özyeterlik inancı, bireylerin karşılaştıkları durumlarla başa çıkabilme becerilerine dair kendi değerlendirmeleridir (Bıkmaz, 2004). Dolayısıyla, bireylerin özyeterlik inancının güçlendirilmesi, potansiyellerini gerçekleştirmelerine ve başarıya ulaşmalarına katkı sağlayabilir.

Kiremit (2006) tarafından ifade edildiği üzere, insanların sahip oldukları özyeterlik inançları, duygularını, düşüncelerini ve eylemlerini şekillendirirken, güçlü bir özyeterlik duygusu, bireylerin başarı ve mutluluğunu artırabilir. Özyeterlik, insanların kendilerini nasıl motive edeceklerine, hangi hedeflere yöneleceklerine ve zorluklarla nasıl başa çıkacaklarına dair bir rehberlik sağlar. Bu güçlü inanç, kişilerin kararlılıkla hedeflerine yönelmelerini, zorluklarla mücadele etmelerini ve başarıya ulaşmalarını teşvik eder. Dolayısıyla, sağlam bir öz yeterlik duygusu, insanların yaşamda daha başarılı ve mutlu olmalarını sağlayabilir.

Öz yeterliklerine güvenen bireyler, zorlu görevlerden kaçınmazlar ve hedeflerine ulaşmak için kararlılıkla çaba harcarlar. Ayrıca, bu bireyler güçlü bir sorumluluk duygusuna sahiptirler ve başarısızlıkla karşılaştıklarında bile yoğun emek sarf ederler. Öz yeterlik inancı, bireylerin zorlukların üstesinden gelme ve amaçlarına ulaşma konusunda kararlı ve azimli olmalarına yardımcı olur. Düşük öz yeterliğe sahip bireyler genellikle hedefleri

gerçekleştirme doğrultusunda düşük bir sorumluluk duygusu hissederler. Bu kişiler, başarısızlık korkusu yaşayabilir ve potansiyel olarak ulaşılabilir hedeflere bile ulaşma konusunda isteksiz olabilirler. Kendilerini zorlayıcı bir görevle karşı karşıya geldiklerinde, kendi yetersizliklerine, karşılaşılabilecekleri engellere ve olumsuz sonuçlara odaklanırken, nasıl başarı elde edebileceklerine dair düşünceleri geri planda kalır. Zorluklarla karşılaştıklarında çabalarını azaltır ve kolayca pes edebilirler (Bandura, 1995).

2.3.2. Öz-yeterlik inancının gelişimini etkileyen faktörler

2.3.2.1. Ailenin etkisi

Bir bireyin büyüme sürecinin ve karakterinin oluşumunun temelini aile ortamı oluşturur. Aile, sosyalleşme sürecinin ilk ve en etkili çevresidir ve bireyin gelişim evresinde belirleyici bir rol oynar. Aileler, kardeş sayısı gibi faktörlere bağlı olarak farklılık gösterebilirler. Aile, ekonomik ve toplumsal boyutlarının yanı sıra ruhsal gelişim ve davranışlar açısından da bireyin şekillenmesine katkıda bulunur ve yaşamın sonuna kadar etkisini sürdüren önemli bir kurumdur (Yavuzer, 1996). İlk yaşlarda, çocuğun çevreyle etkileşimini olanak sağlayan ve ona çeşitli deneyimler kazanmaları, aile tarafından sağlanır. Bu nedenle, çocuklar ebeveynlerinin davranışlarından hızla etkilenirler. Aileler, çocuklarının dil, sosyal beceriler ve bilişsel gelişimini desteklemek için gerekli davranışları sergiler ve çeşitli deneyimler sunarlar. Bu süreç, çocuğun kişisel yeterlik inancının oluşmasına katkıda bulunur çünkü yaşanan deneyimler onların kendilerine olan güvenlerini artırır (Bandura, 1994).

2.3.2.2. Çevrenin etkisi

Çocukların sosyal dünyası hızla genişlerken, ilk yeterlik deneyimlerini genellikle aileleriyle yaşasalar da sosyal çevre ve akranların etkisi kaçınılmazdır ve çocuğun yeterlikleri üzerinde önemli bir rol oynarlar (Bandura, 1994). Akranlar, öz-yeterlik inancının onaylanması ve gelişimi için önemli bir rol oynarlar. Onların onayları ve desteği, bireylerin kendi yeteneklerine ve becerilerine olan inançlarını güçlendirebilir. Bu, özellikle zorlu görevlerle karşı karşıya kaldıklarında veya yeni beceriler edinmeye çalıştıklarında önemlidir. Dolayısıyla, akran ilişkilerindeki olumsuzluklar veya zayıflamalar, kişisel yeterlik duygusunun olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilir.

Çoğu sosyal öğrenme deneyimi, genellikle yaşlılar arasındaki etkileşimlerin sonucunda gerçekleşir ve bu etkileşimler, bireyin öz-yeterlik inancının gelişiminde belirleyici bir rol oynar (Bandura, 1989).

2.3.2.3. Okulun etkisi

Ebeveynlerden sonra çocukların aktif olarak etkileşimde bulunduğu bir diğer ortam ise okuldur. Okul kişilerin bilişsel yeteneklerini geliştirmesine olanak sağladığı, bilgi alışverişi yaparak toplumda etkin bir yaşam sürdürebilmeleri için gerekli kişilik donanımını sağladıkları bir ortamdır. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için okullarda öğrencilerle ilk temas kuran kişiler genellikle öğretmenlerdir (Bandura, 1994).

Öğretmenler öğrencilerin eğitim hayatları boyunca sadece bilişsel gelişimine katkı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin yeterlik inançlarının şekillenmesinde de belirleyici etkiye sahiptirler (Pastorelli ve diğ., 2001). Yüksek öz-yeterlik algısına sahip öğrenciler, düşük algıya sahip olanlara kıyasla çalışmalarında daha sabırlı olma eğilimindedirler ve görevlerine daha fazla zaman ayırabilirler. Düşük öz yeterlilik seviyesine sahip öğrenciler, olumsuzluklarla karşılaştıklarında kendilerini yetersiz hissedebilir ve umutsuzluğa kapılabilirler. Başarısızlık korkusu ve kendi yeteneklerine olan güvensizlik, onların motivasyonunu ve cesaretini olumsuz etkileyebilir. Bu öğrencilerin öğrenme sürecinden veya görevlerinden kaçındıkları da gözlemlenebilir. Bu nedenle okullar, öğrencilerin öz-yeterlik algısını şekillendirmede belirleyici bir etkiye sahiptir. (Kalkan, 2009; Schunk, 2012).

2.3.3. Beden eğitimi ve sporda özyeterlik

Spor psikolojisi literatürüne göre, öz-yeterlik, bir kişinin belirli bir düzeyde performans gösterebilmek için kendi yeteneklerine olan güvenini ifade eder. Bu kavram, bireyin kendine olan güvenini ve belirli bir görevi başarıyla yerine getirebileceğine dair algısını yansıtır. Bu inanç, spor performansının önemli bir belirleyicisi olarak kabul edilir ve başarı ile yakından ilişkilidir. Sporcular, çalıştırıcılar ve öğretmenler tarafından genellikle özgüven olarak adlandırılan bu özyeterlik inancı, bir bireyin spor başarısı için en etkili psikolojik etkenlerden biri olarak kabul edilir (Feltz ve Öncü, 2014).

Spor, bireylerin sahip oldukları yetenekleri kullanarak başarı elde etmelerine olanak tanır (Çakıcı, 2010). Spor alanında yetenekli ve başarılı olan kişiler, akranları tarafından

genellikle daha kolay kabul edilirler, bu da grup içindeki kabul görme duygusunu güçlendirir. Bununla birlikte, özyeterlik inançları sadece kendine güven ve kabul görme ile sınırlı kalmaz; aynı zamanda öz yeterlik algısı, bireyin motivasyonunu şekillendiren güçlü bir faktördür. Kendi yeteneklerine ve becerilerine olan inanç, düşünce kalıplarını ve duygusal tepkileri de etkileyebilir (Feltz ve Öncü, 2014).

Özyeterlik duygusunun gelişimi ve sağlanması, ailenin, toplumun ve eğitim kurumlarının rolü büyüktür. Özellikle eğitim kurumları çatısı altında, öğretmenler vasıtasıyla öğrencilerin özyeterlik duygularını geliştirmelerinde kritik bir rol oynarlar. Araştırmalar, öğretmenlerin özyeterlik duygusunun oluşumunda etkili olduğunu göstermektedir (Akkoyunlu, Orhan ve Umay, 2005). Benzer şekilde, antrenörler de sporcuların özyeterlik ve özgüven seviyelerini önemli ölçüde etkileyebilmektedirler. Başarısızlık karşısında sporcuları cesaretlendirmek ve onlara destek olmak antrenörlerin sporcunun gelişiminde oynadığı kritik rolün bir parçasıdır. Bilgi sağlayan ve gerektiğinde geri bildirim veren ve sporcuların yanında olan antrenörler, sporcuların özyeterlik algısını olumlu yönde etkilediği gözlemlenmektedir. Sporcuların zorluklarla karşılaştıklarında bile kendi yeteneklerine güvenmelerini sağlayan antrenörler, onların başarıma ihtimallerini artırır ve spor kariyerlerinde olumlu bir etki yaratır (Armstrong ve diğerleri, 2007'den akt., Çakıcı, 2010). Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde, antrenörlerin ve beden eğitimi öğretmenlerinin geri bildirim verme şekli, öğrencilerin özyeterlik algılarını şekillendirmede hayati öneme sahiptir. Feltz ve Öncü'nün (2014) de belirttiği gibi, olumlu geri bildirimler öğrencilerin kendi yeteneklerine ve becerilerine güven duymalarını sağlarken, olumsuz geri bildirimler özyeterlik algılarını olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, antrenörlerin ve öğretmenlerin, öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerine dair geri bildirim verirken dikkatli olmaları ve güçlü yetkinlik inançları aşılmalara önemlidir. Öğrencilerin potansiyellerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmak ve onlara spor yolculuklarında rehberlik etmek, geri bildirim sürecinin hassas bir şekilde yönetilmesini gerektirir.

2.4. Okul Sporları

Okul sporları, akademik hedeflerle beden eğitimini bir araya getirerek, öğrencilere hem eğitimsel bir deneyim sunar hem de rekabetin öğrenilmesine imkân tanır. Okul sporları öğrencilerin özgüvenlerini artırırken aynı zamanda takımdaşlığı ve sportmenlik davranışlarının gelişmesine katkı sağlar (NFSH, 2002 akt. Öcal ve Koçak, 2010).

Eğitim ve spor faaliyetlerinin birlikte yürütüldüğü okul sporları, öğrencilerin sahip oldukları ilgi ve ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olup, beceri ve yeteneklerinin gelişimine zemin hazırlamakta ve öğrencilerin disiplinli çalışma alışkanlığı kazanmasına katkı sağlamaktadır. Öğrencilerin; değerleri benimsemesi, sosyalleşmesi, öz güven duygusunun gelişmesi ve kötü alışkanlıklardan uzak durmasına olanak sağlamasından dolayı okul içinde gerçekleştirilen sportif faaliyetler ciddi etkisi bulunmaktadır (Akgl ve diğ., 2012).

Okul sporlarının nihai hedefi, öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerini desteklemek ve onların bilinçlerini genişletmektir. Bu amaçla, öğrencilerin iş birliği ve dayanışma ruhunu benimsemeleri, kuralların önemini kavramaları ve paylaşım, yardımseverlik, hoşgörü ve adalet gibi evrensel değerleri içselleştirme gibi genel hedefleri amaçlar. Ayrıca, okul sporları, öğrencilerin insan, doğa ve toplum arasındaki karmaşık etkileşimi anlamalarına ve bilinçli bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur. Bu sayede, öğrenciler hem bedensel hem de zihinsel olarak sağlıklı bir yaşam sürmek için gerekli becerileri edinirler. (Pehlivan, 2004)

2.5. İlgi

Türk Dil Kurumunda (TDK) ilgi “Dikkati öncelikle belirli bir Őey üzerinde toplama eğilimi” ve “Belirli bir olay veya etkinliğe yakınlık duyma, ondan hoşlanma ve ona öncelik tanıma” olarak belirtilmiştir (TDK, 2021). Herhangi bir derse duyulan ilgi bilişsel ve duyuşsal alanı birlikte kapsayan bir olgu olduğundan öğrenmenin n koşulu olarak kabul edilmektedir. Bu niteliğinden dolayı ilgi 1970’li yıllardan itibaren gerek alan eğitiminde gerekse eğitim psikolojisi alanında çok sayıda araştırmanın odağı olmuş ve bu konuda birçok teori ortaya konulmuştur. Literatüre göz atıldığında en sık karşılaşılan ve en çok kabul alan teorinin kişi-obje teorisi olduğu göze çarpmaktadır. Bu teoride ilgi “kişi ile obje arasındaki bağ” şeklinde tarif edilmektedir (Hidi ve Renninger, 2006; Krapp, 1992; Prenzel, Krapp ve Schiefele, 1986). Eğitim psikolojisi alanında yapılan çalışmalarda ilgi ve 13 merak olgularının birbiri yerine kullanılabil-diği görülmektedir. Her ne kadar ilgi ve merak farklı olgular gibi algılansa da yapılan bazı araştırmalarda bu iki olgunun aynı Őey olduğunu vurgulanırken bazı çalışmalarda da ilginin durumsal olarak tecrübe edilebildiği ancak merakın daha ziyade aynı deneyimi harekete geçiren bir kişilik boyutu olduğu vurgulanmaktadır (Kashdan, 2004; Silvia, 2006). Yerli ve yabancı kaynaklarda ilgi hakkında birçok tanım bulunmaktadır. İlgi herhangi bir Őey, kişi ya da aktiviteyle ilgili olarak

hoşlanma, hoşlanmama veya kayıtsız kalma reaksiyonudur. Bu tanımın sahibi Strong (1968), ilgi kavramının varlığından bahsedebilmek için dikkat (konsantrasyon), hıste devamlılık, eğilim (yatkinlık) ve aktivite olmak üzere dört hususun altını çizmektedir (Strong, 1968 akt. Herr ve Cramer, 1996). Buna göre bireyler hoşlandıkları şeylere meyilli ve yatkin olmakla beraber hoşlanmadıkları şeylerden ise kaçınma eğilimindedirler. Aynı şekilde bireyler bir şeye ilgi duyarsa onunla ilgili faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Başka bir tanıtmda ilgi bir kavrama ilişkin hissedilen olumlu duygusal yanıt ve eğitim-öğretim etkinliklerine aktif katılıma arzulu olma durumu olarak ifade edilmiştir (Swarat, 2009). Diğer bir tanıma göre ilgi; bireyin bir nesneye, bir harekete veya kişiye devamlılık arz edecek şekilde bağlanması, kişinin bir gereksinimi gideren öğrenilmiş hoşlanma veya hoşlanmama hissi olarak tanımlanmıştır (Özoğlu, 1977 akt. Deniz, 2008).

2.5.1. İlginin İki boyutu: bireysel ilgi ve durumsal ilgi

Eğitim - öğretim sürecinde gerçekleşen ilgi için bir tanım yapmak gerekirse ilgi öğrenci ile müfredat/ öğretim arasındaki ilişkidir. İlgiye olan yaklaşım birçok boyutlu olsa da öğrenciler açısından ilgi kavramının genel olarak durumsal ilgi ve bireysel ilgi şeklinde iki boyutlu olarak kabul görmektedir (Hidi ve Renninger, 2006; Krapp, 2002; Prenzel vd., 1986). Kişiliğın bir bileşeni olan bireysel ilgi kişilik gelişim süreci boyunca uzun bir zaman diliminde kazanılır. Bireysel ilgi bireylerin tercihleri, herhangi bir şeye yüklediği mana ve değerlerle ortaya çıkan birey odaklı psikolojik eğilimdir. Durumsal ilgi ise karşılaşılan durumlara göre ortaya çıkan ve daha kısa süreli bir ilgidir (Chen ve Wang, 2017). Durumsal ilgi ve bireysel ilgiyi keskin bir şekilde ayırt etmek zor olsa da bireysel ilginin meydana çıkmasında durumsal ilgi -hem bilişsel hem de duyuşsal alana hitap ettiğinden dolayı- ön koşul olarak kabul edilmektedir (Lumpkin, 2005). Durumsal ilgi eğitim- öğretim açısından özel bir konumda bulunmaktadır. Derslerde işlenen konular ve içerikler, başvuru teknikler yönüyle ne kadar ilgi çekici hale getirilirse öğrencide ortaya çıkacak durumsal ilginin o derece yüksek olacağı kabul görmektedir. Öğretim sürecinde yeni bir öğrenme sırasında kullanılan materyal öğrencide kısa süreli öğrenme arzusunu arttırabilir ve durumsal ilgiyi olumlu yönde etkilemektedir (Krapp, 1992). Bu noktada eğitim kurumları ve eğitimcilerin önemli sorumlulukları ortaya çıkmaktadır. Sürekli öğretim süresince ders sırasında öğrencilerde ortaya çıkarılabilecek olan durumsal ilginin ilerleyen süreçte kişisel ilgi kazanımına önemli katkıda bulunabileceği ortadadır. Okul yaşamı boyunca derslere ilgi

duyulması, bilgi kazanımı ve akademik başarı elde etmenin anahtarı olup bireyin tutum ve davranışlarında da etkili rol oynar. Bu sebeple yüksek kalitede bir eğitim öğretimin garantisi olan derslerin öğrenciler açısından ilgi çekici hale getirilmesinin önemini ve öğrenciye sunduğu birtakım yararları da aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Krapp, 1999; Prenzel ve Lankes, 1995).

- Aktarılması istenen bilginin daha derin işlenmesi yoluyla anlayış ve kavrayışa destek sunulması,
- Duyuşsal öğelerin de öğrenim sürecine dâhil edilebilmesi,
- Detaylı bilgi edinen öğrencide kişisel gelişimin artması ve sahip olunan yeteneklerin ortaya çıkışını kolaylaştırması.

2.5.2. İlginin ortaya çıkışı ve gelişim süreci

İlginin oluşumu ve gelişim sürecinde geçirdiği safhaların alan yazında ciddi bir çalışma konusu olarak ele alındığı görülmektedir (Uğraş ve Temel, 2020). Bu hususta yapılan araştırmaya göre ilginin üç aşamalı bir gelişimi ortaya çıkmaktadır. İlk aşamada oluşan ilgi erken durumsal ilgi olarak tanımlanmakta ve bir süre sonra dış bir uyaran yoluyla tetiklenmektedir. İkinci evrede belirli bir öğrenme zamanı süresince devam ettirilen durumsal ilgi sağlamlaşmaktadır. Son aşamada ise artık sağlamlaşarak kalıcı hale gelen ilgi artık durumsal ilginin temelinde şekil aldığı belirtilmektedir (Krapp, 2002). Başka bir çalışmada ise öğrencilerde ortaya çıkan ilgi durumu oluşumu ve gelişmesi bakımından dört evrede açıklanmaktadır (Hidi ve Renninger, 2006). Buna göre bu evreler; tetiklenmiş durumsal ilgi, sürdürülen durumsal ilgi, devamlılık sonucu oluşan kişisel ilgi ve son aşamada gelişmiş kişisel ilgiden oluşmaktadır. Bu araştırmaların gösterdikleri neticesinde okulların ders müfredatları irdelendiğinde öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte içerikler işlenmesi yoluyla derslerde durumsal ilginin sağlanması ve sonuç olarak kalıcı hale gelmiş kişisel ilgiyi elde etmek hedeflenmiş gibi görülmekle beraber bu kişisel ilginin hayat boyu kalıcı olup olamayacağına dair bilimsel veriye dayanan bir kabul bulunmamaktadır (Uğraş ve Temel, 2020).

2.5.3. İlgi ve öğrenme ilişkisi

İlgi ve merak pozitif bir duygu olarak, bireyleri yeni şeyler keşfetmeye yönlendirerek sürekli çaba göstermeye teşvik etmektedir. Eğitim öğretim alanında ilginin önemini ilk defa

ortaya koyan Dewey'e (1913) göre gereken ilgi çekilebildiği takdirde öğrenme ve performans aynı anda sağlanabilmektedir. Dewey'in "Eğitimde İlgi ve Gayret" adlı kitap çalışmasında öne sürdüğü düşünceye göre, öğrencinin kişisel ilgi ve merak duyduğu konulara dayalı bir eğitim anlayışı, yeterli çaba ve çalışma ile öğrenmenin mümkün olduğunu vurgularken, bu perspektif, öğrencinin ilgisiz olduğu konuları dahi çaba göstererek geliştirmeyi hedefleyen eğitim yaklaşımına karşı konumlanır. Bu bağlamda, öğrencinin ilgi alanlarına odaklanan bir eğitim modelinin, öğrencinin ilgi göstermediği konularda bile gelişmesini teşvik etme potansiyeli daha yüksektir (Kaya, 2016). Durumsal ilginin öğretim ve öğrenim etkinlikleri bakımından farklı bir yeri vardır. İlgi, etkin bir eğitim-öğretimin asıl hedefi ve ön şartıdır (Krapp, 1999). Öğretim metotları ve bilgi içeriği açısından konu ne kadar farklı olursa öğrencilerin durumsal ilgilerinin o derece yüksek olacağı vurgulanmaktadır. Yeni bir eğitim öğretim ortamında başvuru materyallerin öğrencide oluşturduğu ilgi durumsal ilgiyi meydana getirmekte, ilk olarak geçici bir öğrenme isteği sağlamak ve bu ilgi öğrenim sürecini pozitif yönde etkilemektedir (Krapp, 1992). İlginin öğrenme üzerindeki etkileri dersin ilgi çekici olmasıyla bağlantılı olup bilginin daha geniş ölçekli işlenmesi ile kolayca kavranabilmesi, duyuşsal etmenlerin öğrenim sürecine dâhil edilmesi, ders içeriğinin detaylarına inilebilmesi ve sonuçta kaliteli eğitim ve yüksek başarı elde edilebilmesi bakımından gerekliliktir (Prenzel ve Lankes, 1995).

2.5.4. Beden eğitimi ve spor açısından ilgi

Beden eğitimi dersi ile ilgi ilişkisi kısaca "bir faaliyetin özelliklerinin kişiye yönelik cezbedici etkileri" olarak ifade edilmektedir (Chen, Ennis, Martin ve Sun, 2006 akt. Uğraş ve Temel, 2020). Öğrencilerin okula ve derslere yönelik duydukları ilgi düzeyleri üzerine yapılan yerli ve yabancı kaynaklı araştırma ve çalışmalar ele alındığında eğitimin bütün aşamalarında en fazla ilgi duyulan, sevilen ve pozitif tutum gösterilen dersin Beden Eğitimi ve Spor dersi olduğu görülmektedir (Harrison ve Blakemore, 1984; Keskin, Erman ve Küçük., 2016; Özcan, Mirzeoğlu ve Çoknaz, 2016; Özyürek, Özkan, Begde ve Yavuz, 2015; Taşmektepligil, Yılmaz, Imamoğlu ve Kilcigil, 2006; Temel ve Güllü, 2016; Yaman, Dervişoğlu ve Soran, 2004). Rokeach (1973), bu durumu beden eğitimi ve spor dersinde ortaya çıkan anlık haz, keşfetme duygusu, dikkat arzusu, yenilik ve meydan okuyuş boyutlarındaki durumsal ilgi ile açıklamakta ve bu durumun dersi diğerlerinden farklı ve güçlü kıldığını vurgulamaktadır. Bu durumsal ilginin sebebi ile ilgili olarak öğrencileri

harekete geçirici etkenlerden birinin de beden eğitimi ve spor dersinin okul içinde ve dışında fiziksel aktivitelerde bulunmaya olanak sağlaması şeklinde belirtilmiştir. Ek olarak derste sportif faaliyetlerin eğlenceli olmasının da ilgi seviyesini yükselteceği ve dersin gayelerini gerçekleştirmek için önemli rol oynadığı ifade edilmektedir (Shen ve Chen, 2006).

2.5.5. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor algısı ile mevcut ilgi durumları

Eğitimin tüm alan ve derecelerinde geçerli olduğu gibi beden eğitimi ve spor derslerinin de gayesi dersi seven, katılım gösteren, amaçlarını gerçeğe dönüştüren ve derse karşı olumlu tutum gösteren öğrenciler keşfetmektir. Pratikte bunu gerçekleştirmek için öğrencinin ders ve öğretmene ilişkin düşünceleriyle ilgi ve ihtiyaçlarının belirlenerek dikkate alınması önemlidir. Aksi takdirde öğrencilerin kişisel ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanmadığı ve bir grup olarak değerlendirildiği bir öğretim ortamı ortaya çıkacak, öğrenci - ders arasındaki çok yönlü ilişki ortadan kaybolacaktır (MacPhail, 2011). Bu noktada öğrencilerin Beden Eğitimi dersine olan ilgilerini yükseltmek için öğrencilerin ders ile ilgili algılarını belirlemek amacıyla yerli ve yabancı kaynaklarda çeşitli araştırmalara rastlanmaktadır. Hazar vd. (2018) yaptığı çalışmada ders içeriğinin öğrenciler tarafından daha çok spor olarak belirlendiği görülmektedir. Benzer bir araştırmada (Şirinkan vd., 2008), öğrencilerin % 40,4'ü beden eğitimi dersini spor eğitimi olarak tanımlamış, diğer bir araştırmada da spor ağırlıklı bir ders olarak idrak ettiklerini beyan etmişlerdir (Yaylacı, 2012). Ortaokul öğrencileri için Beden Eğitimi ve Spor dersine katılımı en etkin faktörün eğlence olduğu ve faaliyet çeşidinin ikinci sırada olmasına karşılık özellikle erkek öğrenciler için tercih sebebi olduğu ortaya konmuştur (Hazar, Demir ve Can, 2018).

Beden Eğitimi ve Spor dersine gösterilen alaka hakkında yapılan çalışmalarda yabancı kaynaklardaki ortak vurgunun derse katılımı “öğretim programının” en etkili faktör olduğu göze çarpmaktadır. Bu araştırmaların birinde yer alan öğrenciler ders programlarının kendi yaşam tarzlarına uygun olması, farklılık içermesi, benliklerine seçim olanağı verilmesi, takım halinde etkileşim ve eğlence sunması durumunda beden eğitimi ve spor dersini daha çok sevdiklerini belirtmişlerdir (Dismore ve Bailey, 2010 akt. MacPhail, 2011). Beden eğitimi ve Spor dersi daha önce vurgulandığı üzere diğer derslerden daha fazla ilgi çekmekte ve öğrenciler pozitif bir yönde tutum göstermektedirler. Taşmektepligil vd. (2006), araştırmalarında dersi sevmeye oranını % 96,4 gibi yüksek bir oranda tespit etmişler ve bunu da derslerde bir saat konu işlenmesi diğer saatte ise serbest takım sporu yapmalarına olanak

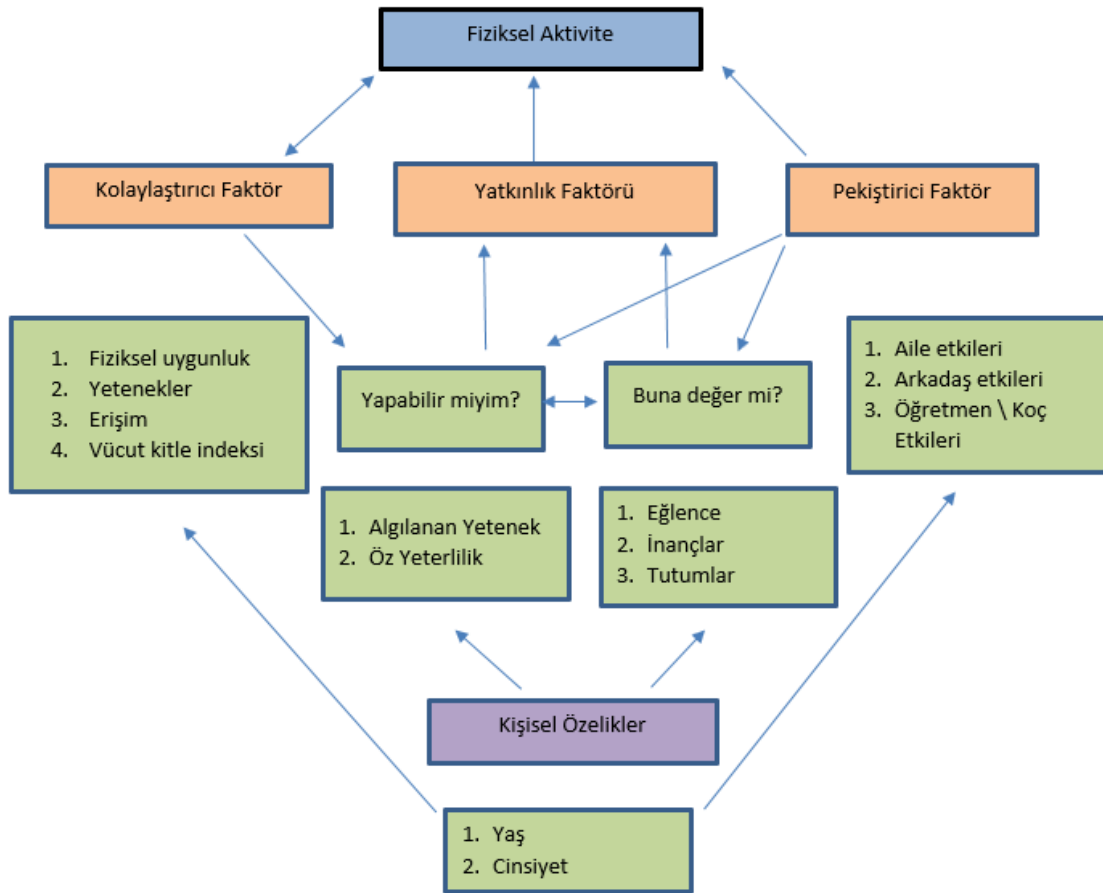
sağlayan öğretmen tutumu ile açıklamaktadırlar. Bununla birlikte Beden Eğitimi ve Spor dersi ile ilgili öğrenci, öğretmen veya ders programından kaynaklı engellemeler olduğu da araştırmalarda ortaya koyulmuştur. Öğrenciler açısından motivasyon eksikliği, derse uyum sağlayamama ve ders içi faaliyetlerden hoşlanmama, öğretmen bakımından verim ve arzulanma yetersizliği, programa ilişkin ise ders saatinin az oluşu ve ders programının profesyonel anlamda hazırlanmayışı bu engellemelerin başlıca sebepleri olarak sıralanmaktadır (Hardman, 2008; Morgan ve Bourke, 2005). İlköğretim 1-5. Sınıf öğrencileri üzerinde yapılan diğer bir çalışmada öğrenciler, beden eğitimi ve spor dersinden zevk almama nedenleri olarak sıra ile derste işlenen konuların sıkıcı olması, öğretmeni sevmeme, bireysel alaka göstermeme ve ders içi etkinliklerde başarısızlık olduğunda alay konusu olma hususlarını belirtmişlerdir (Taşmektepligil vd., 2006)

2.5.6. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinden beklentileri

Beden Eğitimi ve Spor dersine öğrencilerin dikkatini çekebilmek ve fazla miktarda katılım sağlamak için ders müfredatlarının öğrenci ihtiyaçlarını ve beklentilerini dikkate alınarak hazırlanması gerektiği kanısı genel bir kabul görse de literatürde öğrenci beklentilerini ortaya koyan çalışmaların yerli kaynaklarda nispeten daha az olduğu görülmektedir. Özcan vd. (2016), bu düşüncüyü pekiştirmek için lise ve ortaokul öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada öğrencilerinin ders ile ilgili beklentilerini bir sıraya koymuşlardır. Buna göre derste futbol, basketbol ve voleybol dallarında takım sporları yapmak özellikle ortaokulda okuyan erkek öğrenciler tarafından beklenmekte olup eğlencenin derse katılım sağlamada en etkin eleman olduğu ortaya konulmuştur. Söz konusu araştırmanın bir diğer bulgusu da öğreticiden beklenti konusundadır ve erkek öğrenciler özgür zaman veren bir öğretici beklerken kız öğrenciler eğlendiren ve anlayışlı bir öğretmen beklemektedirler. Netice olarak yapılan yerli ve yabancı kaynaklı çalışmalarda ortaokul öğrencilerinin, Beden Eğitimi ve Spor dersinden beklentiler konusunda özetle “özgür zaman tanınarak takım sporları yapmalarına olanak verilmesi, eğlence içerikli ders işlenmesi, maç ve oyun oynayabilmek” hususlarında ortak noktaya vardıkları gözlenmektedir (Bibek, Goodwin ve Orsega-Smith, 2007; Chung ve Phillips, 2002; Özcan vd., 2016). Bu elde edilen neticeler de ortaokul öğrencilerinin gelişim sürecine uygun olarak bir gruba katılma ve üye olma gereksinimi doğrultusunda normal kabul edilmektedir (Bacanlı, 2006).

2.6. Beden Eğitime Yatkinlık

Öğrenciler için yatkinlık, yaşamış olduğu tecrübeler, toplumun beklentileri, çevre ile olan etkileşimi ve çevreden alınan geri dönütler ile gerçekleşen olayları ifade etmektedir. Bu olayların neticesinde, öğrencilerin yaşayarak edindikleri deneyimler ile beraberinde bu süre içerisinde ürettikleri duygu, düşünce ve davranış bölümlerini oluşturur (Bandura, 1986). Çocukların beden eğitimine olan eğilimlerini ve fiziksel aktivitelere katılımlarını etkileyen faktörler, bilgi düzeyleri, tutumları ve öz yeterlik durumlarını içermektedir. Beden eğitime yatkinlık kavramı, Welk tarafından geliştirilen "Gençlik Fiziksel Aktivite Teşvik Modeli" temelinde şekillendirilmiştir. (Welk, 1999).

Şekil 2.1. Gençlik Fiziksel Aktivite Teşvik Modeli (Welk, 1999)

Bireylerin kişisel özelliklerine göre kolaylaştırıcı, pekiştirici faktörler ve yatkinlık faktörü hepsi birlikte fiziksel aktivitelere yönelik yatkinlık durumunu oluşturmaktadır (Welk,1999). Bunların yanı sıra, bireylerin yaşları, cinsiyetleri, kişisel özellikleri, kültürleri ve sosyo-ekonomik durumları da fiziksel aktivitelere katılımı etkileyen faktörlerdir (Erbaş, vd., 2015; Hilland vd., 2009; Pate vd., 2000).

2.6.1. Kolaylaştırıcı faktörler

- Fiziksel olarak aktif olma
- Motor beceri düzeyi
- Yaşanılan çevre
- Spor tesislerine erişim imkânları
- Biyolojik özellikler

2.6.2. Pekiştirici faktörler

- Okul
- Aile
- Arkadaş
- Öğretmen

2.6.3. Yatkınlık faktörü

- Beden eğitiminde yer alan fiziksel aktivitelere yönelik kişisel deneyim
- Beden eğitiminde yer alan fiziksel aktivitelere yönelik algıları ifade etmektedir (Ahn vd., 2015; Seabra vd., 2013).

Fiziksel aktiviteler de bir sonuca varma noktasında iki temel soru üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu sorulardan ilki öz yeterliliğe sorulan “Yapabilir miyim” sorusudur. İkinci soru ise tutum algısı ile denk olan “Buna değer mi?” sorusudur. Sorulara verilen cevabın evet olması sonucunda çocuğun dersteki katılımının ve ders esnasında kazanılan kazancın daha fazla (Chen, vd., 2014), buna istinaden fiziksel aktiviteleri yaşam tarzı olarak benimsediğini, düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılım sağladığı ve yatkın olduğu kabul edilmektedir (Rowe, vd., 2007; Welk, 1999).

Welk’in (1999) modelinde yatkınlık faktörünün fiziksel aktivitelere katılımlarında belirleyici olan “Yapabilir miyim?” ve “Buna değer mi?” sorularının kendilerine sorduklarını ifade etmektedir. Modeldeki “Yapabilir miyim?” sorusu öz yeterliliği ile ilişkiliyken, “Buna değer mi?” sorusu ise fiziksel aktiviteler esnasında kazanılacak fayda ile ilişkilidir. Bireyin ders esnasında gerçekleştireceği çalışmalara yönelik olumlu bir davranış içerisinde bulunması içsel motivasyona etkileyerek yatkınlık seviyesinde artış göstermektedir (Zi ve Cardinal, 2013).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Yapılan bu çalışmada, okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının incelenmesini amaçlayan araştırmanın modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan bir araştırma modeli olan tarama modelinin genel tarama başlığı altında yer alan, iki ve daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan “ilişkisel tarama modeli” dir. Bu model, verileri çiftler halinde ilişkilendirerek analiz etme imkanı sağlar (Karasar, 2014).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın kapsadığı evren, Amasya ilindeki beden eğitimi ve spor dersi alan ortaokul öğrencileri ve örneklem grubu ise Amasya ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda öğrenim gören 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Toplamda 1299 katılımcı bulunmaktadır, bunların 593'ü (%45,7) kız, 706'sı (%54,3) ise erkektir. Ayrıca katılımcıların 264'ü beşinci (%20,3), 347'si altıncı (%26,7), 281'i yedinci (%21,6), 407'si sekizinci (%31,4) sınıf düzeyin olduğu bilinmektedir. Katılımcıların 718'i (%55,3) okul sporlarına katıldığını belirtirken 581'i (%44,7) okul sporlarına katılmadığını belirtmiştir. Okul sporlarına katılan 718 katılımcının 302'si (%23,2) bireysel takımlarda mücadele ederken, 416 (%32,0) katılımcı ise takım sporlarında mücadele ettiğini belirtmiştir. Bir spor kulübü bazında lisanslı sporculara baktığımızda 327'si (%25,2) evet derken, 972'si (%74,8) hayır yanıtını vermiştir. Katılımcıların ailede spor yapan birey bulunma durumuna göre baktığımızda 353 (%27,2) kişi evet derken, 946 (%72,8) kişi ise hayır cevabını vermiştir. Katılımcıların 283'ü (%21,8) 11 yaş ve altı, 334'ü (%25,7) 12 yaş, 298'i (%22,9) 13 yaş, 384'ü (%29,6) 14 yaş grubundaki katılımcıları oluşturuyor. Katılımcıların spor yaşlarına baktığımızda 163'ü (%12,5) 1 yıl ve daha az, 197'si (%15,2) 2-3 yıl arası, 144'ü (%11,1) 3-4 yıl arası, 218'i (%16,8) 4 yıl ve daha fazla spor yaptığını belirtirken, 577 (%44,4) katılımcı ise belirtmemiştir. Katılımcıların annenin eğitim durumu değişkenine göre baktığımız zaman 228 'i (%17,6) ilkokul mezunu, 294'ü (%22,6) ortaokul mezunu, 557'si (%42,9) lise mezunu, 220'si (%16,9) önlisans, lisans ve lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların babanın eğitim durumu değişkenine göre baktığımızda 97'si (%7,5) ilkokul

mezunu, 297'si (%22,9) ortaokul mezunu, 578'i (%44,5) lise mezunu, 327'si (%25,2) önlisans, lisans, lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Son olarak ailenin gelir durumuna göre bakıldığında 5500 TL ve daha az 120 (9,2), 5501 ve 10000 TL arası 463 (35,6), 10001 ve 15000 TL arası 370 (28,5), 15001 TL ve üzeri 346 (26,6) kişi yanıtlarını verdiği görülmektedir.

Tablo 3.1. Katılımcılara Dair Demografik Bilgilerin Dağılımı

Değişkenler	Gruplar	N	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	593	45,7
	Erkek	706	54,3
Yaş	11 yaş ve altı	283	21,8
	12 yaş	334	25,7
	13 yaş	298	22,9
	14 yaş	384	29,6
Sınıf düzeyi	5. sınıf	264	20,3
	6. sınıf	347	26,7
	7. sınıf	281	21,6
	8. sınıf	407	31,3
Okul sporlarına katılma durumu	Evet	718	55,3
	Hayır	581	44,7
Branş	Bireysel branşlar	302	23,2
	Takım branşlar	416	32,0
	Belirtilmemiş	718	55,3
Kulüp lisans durumu	Evet	327	25,2
	Hayır	972	74,8
Spor yaşı	1 yıl ve daha az	163	12,5
	2-3 yıl arası	197	15,2
	3-4 yıl arası	144	11,1
	4 yıl ve daha fazla	218	16,8
	Belirtilmemiş	577	44,4
Anne eğitim düzeyi	İlkokul	228	17,6
	Ortaokul	294	22,6
	Lise	557	42,9
	Önlisans/Lisans/Lisansüstü	220	16,9
Baba eğitim düzeyi	İlkokul	97	7,5
	Ortaokul	297	22,9
	Lise	578	44,5
	Önlisans/Lisans/Lisansüstü	327	25,2
Ailede spor yapma durumu	Evet	353	27,2
	Hayır	946	72,8
Aile gelir durumu	5500 TL ve daha az	120	9,2
	5501 TL ve 10000 arası	463	35,6
	10001 TL ve 15000 arası	370	28,5
	15001 TL ve üzeri	346	26,6
Toplam		1299	100,00

3.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması sürecinde anket tekniği kullanılmıştır. Bu araştırmada, okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine olan ilgi ve yetkinlikleri, herhangi bir müdahalede bulunulmadan doğal koşullarda betimlenmeye çalışılmıştır.

3.3.1. Veri toplama araçları

Araştırmada veriler; “Kişisel Bilgi Formu”, “Beden Eğitimi Yetkinlik Ölçeği” ve “Beden Eğitimi ve Spor Dersi İlgi Ölçeği ”nden oluşan veri toplama araçları kullanılarak ulaşılmıştır.

3.3.1.1. Kişisel bilgi formu

Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yetkinlikleri ile beden eğitimi ve spor dersine ilgileri arasında ilişkinin incelendiği bu çalışmada ‘Kişisel Bilgi Formu’; cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, okul sporlarına katılma durumu, branş, kulüp lisans durumu, spor yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, ailede spor yapma, gelir durumu bilgilerini içeren bağımsız değişkenlerden oluşmaktadır.

3.3.1.2. Beden eğitimi yetkinlik ölçeği (BEYÖ)

Okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterliklerini belirlemede Hilland ve diğerlerinin (2009) geliştirdiği; Öncü, Gürbüz, Küçük-Kılıç ve Keskin’in (2015) Türkçe ’ye uyarladığı Beden Eğitimi Yetkinlik Ölçeğinden faydalanılmıştır. Ölçek 11 maddeden oluşmakta ve 2 faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu Faktörler, “tutum” (6 madde) ve “öz yeterlik” (5 madde) şeklinde adlandırılmıştır. Ölçekte bulunan 1, 6 ve 11. ifadeler olumsuz maddeler olup tersten puanlanmaktadır. Ölçekte bulunan maddeler “5’li Likert Tipi Ölçek” şeklindedir. Bunlar; “Hiç Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)” ve “Tamamen Katılıyorum (5)” şeklinde sıralanmakta ve puanlamalar da buna göre yapılmıştır. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 11 ve alınabilecek en yüksek puan ise 55’tir. Ölçeğin “tutum” boyutundan alınabilecek en düşük puan 6 en yüksek puan 30 iken, “öz yeterlik” boyutundan alınabilecek en düşük 5, en yüksek 25 puandır. Katılımcıların ölçek puanları arttıkça, tutum ve öz-yeterlik düzeylerinin de yükseldiği

gözlemlenmiştir. Ölçeğin orijinal formundaki iç tutarlık katsayılarına göre, "Tutum" alt boyutu için 0,91 ve "Öz-Yeterlik" alt boyutu için 0,89 olarak belirlenmiştir (Hilland vd., 2009). Çalışmamızda elde edilen verilere göre, beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0,92 olarak bulunmuştur. Ayrıca, beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu için güvenirlik katsayısı 0,889 ve öz-yeterlilik alt boyutu için ise 0,923 olarak saptanmıştır.

Tablo 3.2. BEYÖ Alt Boyut ve Toplam Puanları İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek	Alt Boyut	Madde Sayısı	Cronbach Alpha
BEYÖ	Tutum	6	,889
	Öz yeterlilik	5	,923

3.3.1.3. Beden eğitimi ve spor dersine ilgi ölçeği (BEDİÖ)

Araştırmanın hedefleri doğrultusunda diğer veri toplama aracı ise Uğraş ve Temel (2020) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlgi Ölçeği (BEDİÖ)” 10 sorudan ve tek faktörden oluşmaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlgi Ölçeği (BEDİÖ) “tamamen katılıyorum” ile “kesinlikle katılmıyorum” cevap skalasında 5’li likert tipinde bir ölçektir. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 10 en yüksek puan ise 50’dir. Ölçeğin güvenirlik analizi sonuçları incelendiğinde Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısının 0,92 olduğu belirlenmiştir. Sağlık bilimleri alanında iç tutarlılık güvenirlik katsayısının 0,70 ve üzerinde olması güvenirlik için yeterli olarak belirlenmiştir (Bayram, 2004). Beden eğitimi ve spor ilgi ölçeği analizi sonuçları incelendiğinde Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısını ,924 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.3. BEYÖ Alt Boyut ve Toplam Puanları İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach Alpha
BEDİÖ	10	,924

3.3.2. Veri toplama süreci

Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu ve Amasya Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izinler doğrultusunda veri toplama süreci başlatılmıştır. Bu süreç, 2022-2023 eğitim öğretim döneminde ilgili kurumlara yapılan yazışmalar sonucunda

izinlerin sağlanmasıyla başlamıştır. Amasya ilinde öğrenim gören 1299 ortaokul öğrencisine ulaşılmış ve ailelerinden onay alınan öğrencilere ölçme araçları uygulanmıştır.

Veri toplama sürecinde, okul sporları müsabakalarına katılan okulların okul müdürleri ve beden eğitimi öğretmenleriyle görüşülmüş ve ölçme araçlarının uygulanacağı günler belirlenmiştir. Bu günler, müsabaka günleri olarak belirlenmiş ve ölçeğin uygulanacağı yerler, müsabaka alanları olarak belirlenmiştir. Bu sayede öğrencilere ulaşmak ve ölçme araçlarını uygulamak için uygun bir ortam sağlanmıştır.

Veri toplama sürecinde öğrencilerin gönüllü ve istekli olmalarına özen gösterilmiştir. Katılımın gönüllü olması, ölçme sürecinin etik standartlara uygun şekilde gerçekleştirilmesini sağlamış ve öğrencilerin rahatlıkla katılımını teşvik etmiştir.

3.3.3. Verilerin analizi

Çalışmadan elde edilen verilerin analizi için SPSS 22 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir ve kabul edilebilir nitelikteki ölçekler çalışmaya dahil edilmiştir. Verilerin analizi için, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Tukey ve Dunnett's C çoklu karşılaştırma, korelasyon ve regresyon testleri gibi çeşitli istatistiksel metotlar kullanılmıştır. Analiz edilen verilerin parametrik test ön şartlarını sağlayıp sağlamadığı, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk değerleri ile kontrol edilmiş ve normal dağılım eğrisi ile Levene testi sonuçlarına bakılarak karar verilmiştir. Ayrıca, ölçme araçlarının güvenilirliğini değerlendirmek için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları incelenmiştir. Analiz edilen verilerin anlamlılık düzeyi, minimum 0,05 olarak değerlendirilmiştir. Ek olarak, verilerin korelasyon katsayılarının, mutlak değer cinsinden 0,00 ile 0,30 arasında düşük, 0,30 ile 0,70 arasında orta ve 0,70 ile 1,00 arasında yüksek düzeyde bir ilişki olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Büyüköztürk, 2012).

Araştırmaya katılan katılımcıların “Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği (BEYÖ)” den normallik dağım sonuçları 4,03 ve standart sapması 0,85 olarak bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen faktör bazında bakıldığında ise en yüksek ortalamanın değer alt boyutunda (4,10) olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen en düşük puanın 1,00 iken en yüksek puanın ise 5,00'dır. Beden eğitimi yatkınlık ölçeği çarpıklık ve basıklık katsayı sonuçları ise -1,146 ile 1,965 arasında, değer alt boyutu -1,258 ile 1,285 arasında, yetenek alt boyutu -1,098 ile 0,672 arasında olduğu karşımıza çıkmaktadır.

“Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlgili Ölçeği (BEDİÖ)” nin normallik dağılım sonuçları 4,17 ve standart sapması 0,81 olarak bulunmuştur. Araştırma esnasında öğrencilerin aldıkları en düşük puan 1,00 iken en yüksek puansa 5'tir. Katılımcıların ölçekteki çarpıklık ve basıklık değerleri ise -1,350 ile 1,965 arasında olduğu karşımıza çıkmaktadır (George ve Mallery, 2010).

Tablo 3.4. Katılımcıların BEYO ve BEDİÖ Araştırmadan Elde Edilen Verilere Ait Normallik Testi Sonuçları

	Madde sayısı	n	Ort	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min	Mak	Kolmogorov	Shapiro
İlgili Ölçeği	10	1299	4,17	,810	-1,350	1,965	1	5	,155	,870
Tutum Boyutu	6	1299	4,10	,885	-1,258	1,285	1	5	,155	,870
Öz-yeterlilik Boyutu	5	1299	3,94	1,03	-1,098	,672	1	5	,154	,874
Yatkınlık Ölçeği	11	1299	4,03	,851	-1,146	,894	1	5	,127	,895

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yatkınlık düzeyleri ile beden eğitimi ve spor dersine ilgi düzeyleri arasındaki ilişkinin farklı değişkenler ile incelenmiştir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla T-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkınlıklarının Cinsiyete Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	t	p
İlgi Ölçeği	Kız	4,0705	,84303	1297	-4,414	,000
	Erkek	4,2683	,77060			
Yatkınlık Ölçeği Tutum Boyutu	Kız	4,0413	,90716	1297	-2,240	,026
	Erkek	4,1516	,86341			
Yatkınlık Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	Kız	3,8169	1,08863	1297	-4,172	,000
	Erkek	4,0558	,97440			
Yatkınlık Ölçeği	Kız	3,9393	,87543	1297	-3,576	,000
	Erkek	4,1080	,82270			

Tablo 4.1’de öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; kız öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,0705$) ile erkek öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,2683$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($t_{[1297]} = -4,414$, $p < .01$). Buna göre ortaokula giden erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgilerinin kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu ($t_{[1297]} = -2,240$, $p < .01$) ve öz-yeterlilik alt boyutu ($t_{[1297]} = -4,172$, $p < .01$) puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Beden eğitimi yatkınlık ölçeği alt boyut verilerinden elde edilen bulgulara göre erkek öğrencilerin tutum alt boyutu ve öz-yeterlilik alt boyutu puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Yatkınlık ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında kız öğrencilerin yatkınlık ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 3,9393$) ile erkek öğrencilerin yatkınlık ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 4,1080$)

aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($t_{[1297]} = -3,576$, $p < .01$). Buna göre erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yetkinliklerinin kız öğrencilere göre daha fazla olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yetkinliklerinin okul sporlarına katılma değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla T-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.2’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yetkinliklerinin Okul Sporlarına Katılım Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	t	p
İlgi Ölçeği	Evet	4,3903	,62114	1297	10,969	,000
	Hayır	3,9157	,93128			
Yetkinlik Ölçeği Tutum Boyutu	Evet	4,3435	,66128	1297	11,512	,000
	Hayır	3,8018	1,02458			
Yetkinlik Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	Evet	4,2786	,77568	1297	13,750	,000
	Hayır	3,5367	1,16055			
Yetkinlik Ölçeği	Evet	4,3140	,61043	1297	14,335	,000
	Hayır	3,6813	,96874			

Tablo 4.2’de öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri okul sporlarına katılma değişkenine göre incelendiğinde; evet diyen öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,3903$) ile hayır diyen öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 3,9157$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($t_{[1297]} = 10,969$, $p < .01$). Buna göre okul sporlarına katılım gösteren öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgilerinin okul sporlarına katılım göstermeyen öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi yetkinlik ölçeğinin tutum alt boyutu ($t_{[1297]} = 11,512$, $p < .01$) ve öz-yeterlilik alt boyutu ($t_{[1297]} = 13,570$, $p < .01$) puanlarının okul sporlarına katılma değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Beden eğitimi yetkinlik ölçeği alt boyut verilerinden elde edilen bulgulara göre okul sporlarına katılan öğrencilerin tutum alt boyutu ve öz-yeterlilik alt boyutu puanlarının okul sporlarına katılmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Yetkinlik ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında okul sporlarına katılan öğrencilerin yetkinlik ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 4,3140$) ile okul sporlarına katılmayan öğrencilerin yetkinlik

ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 3,6813$) aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($t_{[1297]} = 14,335$, $p < .01$). Buna göre okul sporlarına katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yatkınlıklarının katılmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının spor türü değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla T-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.3'te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkınlıklarının Spor Türü Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	t	p
İlgi Ölçeği	Bireysel	4,3646	,65061	716	-,999	,318
	Takım	4,4113	,59487			
Yatkınlık Ölçeği	Bireysel	4,2699	,71549	716	-2,521	,012
	Takım	4,3958	,61819			
Tutum Boyutu	Bireysel	4,2384	,83946	716	-1,110	,267
	Takım	4,3038	,73349			
Yatkınlık Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	Bireysel	4,2556	,67337	716	-2,125	,034
	Takım	4,3540	,56492			

Tablo 4.3'te öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri spor türü değişkenine göre incelendiğinde; bireysel sporlara katılan öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,3646$) ile takım sporlarına katılan öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,4113$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($t_{[1297]} = -,999$, $p > .05$). Buna göre bireysel sporlara katılım gösteren öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgilerinin takım sporları ile katılım gösteren öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu spor türü değişkenine göre incelendiğinde; bireysel sporlara katılan öğrencilerin takım sporlarına katılım sağlayan öğrencilere göre yatkınlık ölçeği tutum alt boyutu ($t_{[1297]} = -2,521$, $p < .01$) puanlarının spor türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Beden eğitimi yatkınlık ölçeği tutum alt boyut verilerinden elde edilen bulgulara göre bireysel sporlarda yarışan öğrencilerin takım sporlarında yarışan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin öz-yeterlilik alt boyutu spor türü değişkenine göre incelendiğinde; bireysel sporlara katılan öğrencilerin takım sporlarına katılım sağlayan

öğrencilere göre yatkınlık ölçeği öz-yeterlilik alt boyutu ($t_{[1297]} = -1,110$, $p > .05$) puanlarına göre anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Yatkınlık ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında bireysel sporlarda katılım sağlayan öğrencilerin yatkınlık ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 4,2556$) ile takım sporlarında katılan öğrencilerin yatkınlık ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 4,3540$) aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($t_{[1297]} = -2,125$, $p > .05$).

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının kulüp lisansı değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla T-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkınlıklarının Kulüp Lisansına Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	t	p
İlgi Ölçeği	Evet	4,4037	,61469	1297	5,899	,000
	Hayır	4,1021	,85303			
Yatkınlık Ölçeği Tutum Boyutu	Evet	4,3721	,63501	1297	6,498	,000
	Hayır	4,0101	,93735			
Yatkınlık Ölçeği Öz- yeterlilik Boyutu	Evet	4,3908	,70042	1297	9,262	,000
	Hayır	3,7973	1,08507			
Yatkınlık Ölçeği	Evet	4,3806	,56517	1297	8,839	,000
	Hayır	3,9134	,89771			

Tablo 4.4'te öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri kulüp lisansı değişkenine göre incelendiğinde; evet cevabını veren öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,4037$) ile hayır cevabını veren öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,1021$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($t_{[1297]} = 5,899$, $p < .01$). Buna göre bir spor kulübünde lisansı bulunan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgilerinin lisansı olmayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu ($t_{[1297]} = 6,498$, $p < .01$) ve öz-yeterlilik alt boyutu ($t_{[1297]} = 9,262$, $p < .01$) puanlarının bir spor kulübünde lisansı olma değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Beden eğitimi yatkınlık ölçeği alt boyut verilerinden elde edilen bulgulara göre kulüpte lisansı olan öğrencilerin tutum alt

boyutu ve öz-yeterlilik alt boyutu puanlarının kulüpte lisansı olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Yatkınlık ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında kulüpte lisansı olan öğrencilerin yatkınlık ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 4,3806$) ile kulüpte lisansı olmayan öğrencilerin yatkınlık ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 3,9134$) aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($t_{[1297]} = 8.839$, $p < .01$). Buna göre kulüpte lisansı olan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yatkınlıklarının kulüpte lisansı olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının ailede spor yapma değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla T-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.5'te gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkınlık düzeyleri ailede spor yapma değişkenine göre T-Testi sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	t	p
İlgi Ölçeği	Evet	4,4011	,61023	1297	6,149	,000
	Hayır	4,0947	,85868			
Yatkınlık Ölçeği Tutum Boyutu	Evet	4,3673	,68265	1297	6,732	,000
	Hayır	4,0019	,93055			
Yatkınlık Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	Evet	4,2691	,80833	1297	6,986	,000
	Hayır	3,8264	1,08329			
Yatkınlık Ölçeği	Evet	4,3227	,63391	1297	7,714	,000
	Hayır	3,9222	,89523			

Tablo 4.5'de öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri ailede spor yapma değişkenine göre incelendiğinde; evet cevabını veren öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,4011$) ile hayır cevabını veren öğrencilerin ilgi ölçeği puan ortalamaları ($\bar{X} = 4,0947$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($t_{[1297]} = 6,149$, $p < .01$). Buna göre ailesinde spor yapmakta olan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgilerinin ailesinde spor yapmayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu ($t_{[1297]} = 6,732$, $p < .01$) ve öz-yeterlilik alt boyutu ($t_{[1297]} = 6,986$, $p < .01$) puanlarının ailesinde spor yapma değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Beden eğitimi yatkınlık ölçeği alt boyut

verilerinden elde edilen bulgulara göre ailesinde spor yapmakta olan öğrencilerin tutum alt boyutu ve öz-yeterlilik alt boyutu puanlarının ailesinde spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Yatkınlık ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında ailesinde spor yapan öğrencilerin yatkınlık ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 4,3227$) ile ailesinde spor yapmayan öğrencilerin yatkınlık ölçeği ortalaması ($\bar{X} = 3,9222$) aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($t_{[1297]} = 7.714$, $p < .01$). Buna göre ailesinde spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yatkınlıklarının ailesinde spor yapmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla ANOVA Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.6'da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. BEYÖ ve BEDIÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları.

Değişken		ORT.	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
İlgi Ölçeği	11 yaş ve altı	4,3633	,65134	1298	14,179	,000	11 yaş ve altı > 13 yaş, 11 yaş ve altı > 14 yaş, 12 yaş > 14 yaş, 13 yaş > 14 yaş
	12 yaş	4,2692	,67489				
	13 yaş	4,1490	,80930				
	14 yaş	3,9846	,96824				
Yatkınlık Ölçeği Tutum Boyutu	11 yaş ve altı	4,2509	,79304	1298	7,311	,000	11 yaş ve altı > 14 yaş, 12 yaş > 14 yaş,
	12 yaş	4,1697	,82371				
	13 yaş	4,0783	,85839				
	14 yaş	3,9492	,99292				
Yatkınlık Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	11 yaş ve altı	4,1060	,98575	1298	3,819	,010	11 yaş ve altı > 14 yaş,
	12 yaş	3,9497	,96415				
	13 yaş	3,9389	1,00324				
	14 yaş	3,8328	1,13647				
Yatkınlık Ölçeği	11 yaş ve altı	4,1850	,79341	1298	6,648	,000	11 yaş ve altı > 14 yaş, 12 yaş > 14 yaş,
	12 yaş	4,0697	,78076				
	13 yaş	4,0149	,81361				
	14 yaş	3,8963	,95415				

Tablo 4.6. incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri yaş değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F_{(1298)} = 14,179$, $p < .01$). Buna göre 11 yaş ve altındaki öğrencilerin 13 ve 14 yaşındaki öğrencilerden; 12-13 yaşındaki öğrencilerin 14 yaşındaki öğrencilerden beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu ($F_{(1298)} = 7,311$, $p < .01$) ve öz-yeterlilik alt boyutu ($F_{(1298)} = 3,819$, $p < .01$) puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Buna göre 11 yaş ve altındaki öğrencilerin 14 yaşındaki öğrencilerden; 12 yaşındaki öğrencilerin 14 yaşındaki öğrencilerden yatkınlık ölçeği tutum alt boyutu puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Yatkınlık ölçeği öz-yeterlilik alt boyutu puanlarında ise 11 yaş ve altı öğrencilerin 14 yaşındaki öğrencilere göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeği incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F_{(1298)} = 6,648$, $p < .01$). Buna göre 11 yaş ve altındaki öğrencilerin 14 yaşındaki öğrencilerden; 12 yaşındaki öğrencilerin 14 yaşındaki öğrencilerden beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla ANOVA Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.7'de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
İlgi Ölçeği	5.Sınıf	4,3580	,66585	1298	13,130	,000	5. sınıf > 7. Sınıf, 8. Sınıf 6.sınıf > 8. Sınıf
	6.Sınıf	4,2793	,67398				
	7.Sınıf	4,1388	,80193				
	8.Sınıf	4,0020	,95850				
Yatkınlık Ölçeği Tutum Boyutu	5.Sınıf	4,2639	,80097	1298	6,834	,000	5. sınıf > 8. Sınıf, 6.Sınıf > 8. Sınıf
	6.Sınıf	4,1503	,84485				
	7.Sınıf	4,0907	,84302				
	8.Sınıf	3,9611	,97523				
Yatkınlık Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	5.Sınıf	4,1258	,97541	1298	4,014	,007	5. sınıf > 8. Sınıf,
	6.Sınıf	3,9337	,97393				
	7.Sınıf	3,9431	,97316				
	8.Sınıf	3,8442	1,14574				
Yatkınlık Ölçeği	5.Sınıf	4,2011	,79490	1298	6,510	,000	5. sınıf > 8. Sınıf,
	6.Sınıf	4,0519	,79606				
	7.Sınıf	4,0236	,79491				
	8.Sınıf	3,9080	,94649				

Tablo 4.7. incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri sınıf düzeyi değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F_{(1298)} = 13,130, p < .05$). Buna göre 5. Sınıfa giden öğrencilerin 7 ve 8. Sınıfa giden öğrencilerden; 6. Sınıfa giden öğrencilerin 8. Sınıfa giden öğrencilerden beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu ($F_{(1298)} = 6,834, p < .05$) ve öz-yeterlilik alt boyutu ($F_{(1298)} = 4,014, p < .05$) puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Buna göre 5. Sınıfa giden öğrencilerin 8. Sınıfa giden öğrencilerden; 6. Sınıfa giden öğrencilerin 8. Sınıfa giden öğrencilerden yatkınlık ölçeği tutum alt boyutu puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Yatkınlık ölçeği öz-yeterlilik alt boyutu puanlarında ise 5. sınıfa giden öğrencilerin 8. Sınıfa giden öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeği sınıf düzeyi değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F_{(1298)} = 6,510, p < .05$). Buna göre 5. Sınıfa giden öğrencilerin 8. Sınıfa giden öğrencilerden beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Araştırma sonuçlarında elde edilen verilere göre sınıf düzeyi arttıkça beden eğitimi yatkınlık ve ilgi düzeylerinin azaldığı görülmektedir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının spor yaşı değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla ANOVA Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.8’de gösterilmiştir.

Tablo 4.8. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Spor Yaşı Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
İlgi Ölçeği	1 Yıl ve daha az	4,3031	,73497	721	2,894	,055	
	2-3 Yıl Arası	4,4640	,50079				
	3-4 Yıl Arası	4,3264	,63101				
	4 Yıl ve Daha Fazla	4,4339	,60850				
Yatkınlık Ölçeği Tutum Boyutu	1 Yıl ve daha az	4,1370	,83002	721	10,028	,000	2-3 yıl arası > 1 yıl ve daha az ve 3-4 yıl arası, 4 yıl ve daha fazla > 1 yıl ve daha az
	2-3 Yıl Arası	4,5008	,53914				
	3-4 Yıl Arası	4,2824	,65824				
	4 Yıl ve Daha Fazla	4,3884	,58770				

Tablo 4.8. (Devamı)

Değişken		ORT.	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Yatkınlık Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	1 Yıl ve daha az	3,9693	,97210	721	12,020	,000	2-3 yıl arası > 1 yıl ve daha az, 3-4 yıl arası > 1 yıl ve daha az, 4 yıl ve daha fazla > 1 yıl ve daha az
	2-3 Yıl Arası	4,2883	,67952				
	3-4 Yıl Arası	4,3514	,66826				
	4 Yıl ve Daha Fazla	4,4312	,74049				
Yatkınlık Ölçeği	1 Yıl ve daha az	4,0608	,80149	721	12,749	,000	2-3 yıl arası > 1 yıl ve daha az, 3-4 yıl arası > 1 yıl ve daha az, 4 yıl ve daha fazla > 1 yıl ve daha az
	2-3 Yıl Arası	4,4042	,51001				
	3-4 Yıl Arası	4,3138	,57373				
	4 Yıl ve Daha Fazla	4,4078	,52577				

Tablo 4.8 incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri spor yaşı değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($F_{(721)} = 2,894$, $p > .05$). Buna göre farklı yaş grubundaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi puanları benzer düzeydedirler.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu ($F_{(721)} = 10,028$ $p < .05$) ve öz-yeterlilik alt boyutu ($F_{(721)} = 12,020$, $p < .05$) puanlarının spor yaşı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Buna göre 2-3 yıl arası spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilerden ve 3-4 yıl arası spor yapan öğrencilerden; 4 yıl ve daha fazla spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilerden yatkınlık ölçeği tutum alt boyutu puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Yatkınlık ölçeği öz-yeterlilik alt boyutu puanlarında 2-3 yıl arası spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilerden; 3-4 yıl arası spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilerden; 4 yıl ve daha fazla spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilere göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeği spor yaşı değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F_{(1298)} = 12,749$, $p < .05$). Buna göre 2-3 yıl arası spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilerden; 3-4 yıl arası spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilerden; 4 yıl ve daha fazla spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilere göre beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının annenin eğitimi durumu değişkenine göre

anlamli farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla ANOVA Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 12’da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	F	p	n ²	Anlamli Fark
İlgi Ölçeği	İlkokul	4,1952	,75910					
	Ortaokul	4,1864	,73235					
	Lise	4,1645	,84623	1298	,099	,960		
	Önlisans/ Lisans/ Lisansüstü	4,1832	,86981					
Yatkınlık Ölçeği Tutum Boyutu	İlkokul	4,0446	,86699					
	Ortaokul	4,1491	,84490					
	Lise	4,0880	,90022	1298	,714	,544		
	Önlisans/ Lisans/ Lisansüstü	4,1295	,91814					
Yatkınlık Ölçeği yeterlilik Boyutu	İlkokul	3,7904	1,09597					Önlisans- Lisans- Lisansüstü > İlkokul
	Ortaokul	3,9367	,94689					
	Lise	3,9487	1,04325	1298	3,763	,010		
	Önlisans/ Lisans/ Lisansüstü	4,1173	1,03996					
Yatkınlık Ölçeği	İlkokul	3,9290	,86440					
	Ortaokul	4,0526	,80492					
	Lise	4,0246	,85826	1298	2,045	,106		
	Önlisans/ Lisans/ Lisansüstü	4,1240	,87225					

Tablo 4.9 incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri annenin eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($F_{(1298)} = ,099$ $p > .05$). Buna göre annenin eğitim durumunun farklı olması öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi puanları benzer düzeydedirler.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin tutum alt boyutu ($F_{(1298)} = ,714$ $p > .05$) puanlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Öz-yeterlilik alt boyutu ($F_{(1298)} = 3,763$, $p < .05$) puanlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Buna göre annenin önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim durumuna sahip öğrencilerin, annesi ilkökul mezunu olan öğrencilere göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

Yatkınlık ölçeği annenin eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(1298)} = 2,045$, $p > .05$). Buna göre annelerin eğitim durumunun farklı olması öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık puanları benzer düzeydedirler.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının babanın eğitimi durumu değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla ANOVA Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 4.10. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Babanın Eğitimi Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları.

Değişken		ORT.	SS	sd	F	p	n ²	Anlamlı Fark
İlgi Ölçeği	İlkokul	4,1639	,81076	1298	,738	,530		
	Ortaokul	4,2320	,70367					
	Lise	4,1474	,84365					
	Önlisans/ Lisans/ Lisansüstü	4,1872	,84029					
Yatkınlık Ölçeği Tutum Boyutu	İlkokul	3,9313	1,04742	1298	1,732	,159		
	Ortaokul	4,1549	,79113					
	Lise	4,0859	,89735					
	Önlisans/ Lisans/ Lisansüstü	4,1300	,88857					
Yatkınlık Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	İlkokul	3,7567	1,08291	1298	4,443	,004		Önlisans-Lisans-Lisansüstü > ilkokul, ortaokul, lise
	Ortaokul	3,8896	1,00212					
	Lise	3,9138	1,05218					
	Önlisans/ Lisans/ Lisansüstü	4,1131	1,00088					
Yatkınlık Ölçeği	İlkokul	3,8519	,94488	1298	2,845	,037		Önlisans-Lisans-Lisansüstü > İlkokul
	Ortaokul	4,0343	,78605					
	Lise	4,0077	,87068					
	Önlisans/ Lisans/ Lisansüstü	4,1223	,83608					

Tablo 4.10 incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri babanın eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($F_{(1298)} = ,738$ $p > .05$). Buna göre babanın eğitim durumunun farklı olması öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi puanları benzer düzeydedir.

Beden eğitimi yatkinlik ölçeğinin tutum alt boyutu ($F_{(1298)}=1,732$ $p>.05$) puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Öz-yeterlilik alt boyutu ($F_{(1298)}=4,443$, $p<.05$) puanlarının babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Buna göre babanın önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim durumuna sahip öğrencilerin babası ilkokul, ortaokul, lise mezunu olan öğrencilere göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi yatkinlik ölçeği babanın eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F_{(1298)}=2,845$, $p<.05$). Buna göre babanın eğitim durumu ön lisans, lisans, lisansüstü eğitim durumuna sahip öğrencilerin babası ilkokul mezunu olan öğrencilere göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

Okul sporları müsabakalarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkinliklerinin aile gelir durumu değişkenine göre anlamlı farklılık sağlayıp sağlamadığını görmek amacıyla ANOVA Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 4.11. BEYÖ ve BEDİÖ Puanlarının Ailenin Gelir Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Değişken		ORT.	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
İlgi Ölçeği	5500 TL ve daha az	4,2267	,77207	1298	1,790	,147	
	5501-10000 arası	4,2253	,76390				
	10001-15000 arası	4,1776	,77173				
	15001 TL ve üzeri	4,0983	,91395				
Yatkinlik Ölçeği Tutum Boyutu	5500 TL ve daha az	4,1111	,89436	1298	,593	,619	
	5501-10000 arası	4,1361	,84064				
	10001-15000 arası	4,1000	,83855				
	15001 TL ve üzeri	4,0525	,98412				
Yatkinlik Ölçeği Öz-yeterlilik Boyutu	5500 TL ve daha az	3,8733	1,01416	1298	,460	,710	
	5501-10000 TL arası	3,9330	1,05137				
	10001-15000 TL arası	3,9443	,98147				
	15001 TL ve üzeri	3,9931	1,07588				
Yatkinlik Ölçeği	5500 TL ve daha az	4,0030	,84247	1298	,083	,969	
	5501-10000 TL arası	4,0438	,83670				
	10001-15000 TL arası	4,0292	,80552				
	15001 TL ve üzeri	4,0255	,92084				

Tablo 4.11 incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri gelir durumu değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($F_{(1298)}=1,790$ $p>.05$). Buna göre ailenin gelir durumunun farklı olması öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi puanları benzerlik göstermektedir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeğinin değer alt boyutu ($F_{(1298)} = ,593$ $p > .05$) ve yetenek alt boyutu ($F_{(1298)} = ,460$, $p > .05$) puanlarının ailenin gelir durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Buna göre ailenin gelir durumunun farklı olması öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık değer boyutu ve yetenek boyutu puanları benzerlik göstermektedir.

Beden eğitimi yatkınlık ölçeği ailenin gelir durumu değişkenine göre incelendiğinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($F_{(1298)} = ,083$, $p > .05$). Buna göre ailenin gelir durumunun farklı olması öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık puanları benzerlik göstermektedir.

Tablo 4.12. Sporcu çocuklara ait BEYÖ ve BEDİÖ puanlarının Pearson korelasyon test sonuçları

	BEDİÖ ORT		
	n	r	p
Yatkınlık Ölçeği Tutum	1299	,627**	0,00
Yatkınlık Ölçeği Öz-yeterlilik	1299	,495**	0,00
Yatkınlık Ölçeği	1299	,629**	0,00

** $p < 0,01$

Sporcu çocukların Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği ve Beden Eğitimi Dersi İlgili Ölçeği puan ortalamaları Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre BEYÖ tutum alt boyutu ile beden eğitimi ilgi ölçeği ($r = 0,627$; $p < 0,000$) arasında pozitif yönlü ve güçlü düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,01$).

Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği öz yeterlilik alt boyutu ile Beden Eğitimi İlgili Ölçeği ($r = 0,495$; $p < 0,000$) arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,01$).

Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği ve Beden Eğitimi Dersi İlgili Ölçeği ($r = 0,629$; $p < 0,000$) arasında pozitif yönlü ve güçlü düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,01$).

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu evresinde, Amasya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde yapılan okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıkları arasında ilişkiyi belirlemek amacıyla ortaya çıkan bulgular alan üzerinde yapılan çalışmalarla tartışılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıkları arasındaki ilişki cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi dersi öz yeterlilik alt boyutuna göre incelendiğinde, erkek öğrencilerden elde edilen ölçek puanları kız öğrencilerden elde edilen ölçek puanlarına göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan çalışma Parlar (2019); Akbulut (2017); Çivril-Kara (2018); Lodewyk ve Muir (2017) ve Şengül (2016) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla benzerlikler göstermektedir. Hommel'in (2007) yapmış olduğu araştırmaya göre cinsiyetin beden eğitimi dersi öz-yeterlilik alt boyutu bakımından istatistiksel olarak farklılaşmadığı görülmüştür. Diğer taraftan öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutum alt boyutuna göre incelendiğinde erkek öğrencilerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Yapılan araştırmaya benzer olarak, Karadağ (2012), Koçak ve Hürmeriç (2006), Kumartaşlı (2010), Şengül (2016) ve Yağcı (2012) gibi çalışmalar da cinsiyet değişkenine göre tutum puanlarında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan çalışmanın bulgularının aksine beden eğitimi dersi tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmayan çalışmalarda karşımıza çıkmaktadır (Bernstein vd., 2011; Cengiz vd., 2018; Chatterjee, 2013; Erden, 2017; Gürbüz ve Özkan, 2012; Keskin, 2015; Küçük-Kılıç, 2017; Valdez, 1997; Yıldız, 2013). Konuyu ele alan çalışmaların birbirinden farklı sonuçlar elde edilmesinin birçok sebebi olabilmektedir. Bunlara örnek verecek olursak araştırmanın yapıldığı çevrenin spor alanında gelişmişlik düzeyi, yaşanılan coğrafi bölgenin spora yönelik bakış açısı, öğrencilerin beden eğitimi dersine giren öğretmenin ders işleyişinde kız ve erkek öğrencileri kapsayıcı çalışmalarda bulunup bulunmaması, kız ve erkek öğrencilerin fizyolojik gelişimleri gereği birbirinden farklı olmasından dolayı beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının birbirinden farklılaşmasına neden olduğu söylenilebilir. Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine olan ilgi düzeyleri incelendiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre ölçek ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bulgularımızın aksine Kılıç (2021) yapmış olduğu çalışmada ortaokul öğrencilerinin BEDİÖ ölçeğine

yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre incelediğimizde kız öğrencilerin ilgi puanlarının daha yüksek olduğu ve kız öğrencilerin ortalama puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmaktadır. Araştırma sonuçlarına paralel olarak, literatürdeki çalışmalar da beden eğitimi dersine ilişkin tutum ve görüş çalışmaları incelendiğinde erkek öğrencilerin kızlara kıyasla daha olumlu eğilimler gösterdiğini ortaya koymaktadır (Tekin, Demir ve Taşgın, 2005; Hünük, 2006; Taşgın ve Tekin, 2009).

Araştırma verilerinden elde edilen bulgulara göre sınıf düzeyi değişkenine göre bakıldığında beden eğitimi yatkınlık ölçeği puanları ile tutum ve öz-yeterlilik alt boyutlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmaktadır. 5. sınıftaki öğrencilerin üst sınıflardaki öğrencilere kıyasla beden eğitimi dersine yönelik anlamlı düzeyde daha olumlu tutumlara sahip olduğu gözlenmiştir. Bu bulgular, Akbulut (2017), Çivril-Kara (2018), Hilland ve diğ. (2018, 2009), Krouscas (1999) ve Şengül'ün (2016) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık ölçek puanlarının sınıf düzeyi arttıkça azaldığını göstermektedir. Bunun sebebi olarak sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin derslere yoğunlaşmasıyla birlikte sınav kaygısının oluşması, sınıf düzeyi artan öğrenci ebeveynlerinin akademik başarılarını düşürme endişesiyle beden eğitimi ve spor aktivitelerinden uzaklaştırmak istemelerinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Sınıf düzeyi değişkenini beden eğitimi dersi ilgi ölçeğinden elde edilen puanlara bakıldığında 5. Sınıfta eğitim gören öğrencilerin ilgi puanlarının en yüksek çıktığı belirlenmiştir. 5. Sınıfta eğitim gören öğrencilerin 7 ve 8. sınıfta eğitim gören öğrencilere göre; 6 sınıfta eğitim gören öğrencilerin 8. Sınıfta eğitim gören öğrencilerin lehine anlamlı farklılık ortaya çıktığı görülmektedir. Bulgularımıza benzer olarak ilköğretim ve ortaöğretim de eğitim gören öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarda ara kademelerde bulunan öğrencilerin ölçekten elde edilen puanların daha yüksek olduğu karşımıza çıkmaktadır (Demirhan ve Altay, 2001; Tekin, Taşgın ve Yıldız, 2007).

Elde edilen sonuçlara göre sınıf düzeyi artan öğrencilerin derslerdeki başarı kaygısının artış göstermesiyle birlikte liseye geçiş sınavına yönelik çalışmalarının yoğunlaşması beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeylerinin azalmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmada, katılımcıların beden eğitimi dersi yatkınlık ölçeği öz-yeterlilik alt boyutu puanları, annelerin öğrenim düzeyine ve babaların öğrenim düzeyine göre incelendiğinde, anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Anneleri önlisans, lisans veya lisansüstü mezunu olanların çocuklarının puanları ile anneleri ilköğretim mezunu olanların çocuklarının puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Benzer şekilde, babaların önlisans, lisans

veya lisansüstü mezunu olanların çocuklarının puanları ile ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan babaların çocuklarının puanları arasında da anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Araştırmada tutum alt boyutu verilerine göre bakıldığında anne ve baba eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Diğer taraftan toplam ölçek puanlarına bakıldığında anne eğitim düzeyinde anlamlı düzeyde farklılaşmazken baba eğitim durumu önlisans, lisans ve lisansüstü mezunu olanlar ile babası ilkokul mezunu olan öğrenciler arasında anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Literatür çalışmaları incelendiğinde yapılan çalışma ile benzerlik gösteren Demir (1996)' in, İstanbul Burhan Felek Spor Tesisi Yaz Spor Okulu'na katılan 7-14 yaş grubundaki 481 sporcuya ile gerçekleştirilen araştırmada çocukların spora yönlendirilmesinde en önemli etkenin aile faktörü olduğunu, çocukların spora yönlendirilmesinde anne baba eğitim düzeyi ile birlikte paralel olarak artış gösterdiği sonucuna varılmıştır. Dalkılıç (2011) yapmış olduğu 6. 7. ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin spor aktivitelerine katılım düzeylerini araştırdığı çalışmada, anne ve babaların eğitim düzeylerinin spor aktivitelerine katılımlarında anlamlı farklılığa neden olmadığını tespit etmiştir. Beden eğitimi ilgi ölçeği verilerine ilişkin elde edilen puanlara göre anne ve baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Kılıç (2021) yapmış olduğu araştırmada anne ve babası lise mezunu olan katılımcıların, anne ve babası lisans mezunu olan öğrencilere göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmanın yapıldığı yerleşim birimindeki sınırlı imkanlar, katılımcıların beden eğitimi yatkınlıkları ve ilgi düzeyleri üzerinde anne baba eğitim düzeyinin gözle görülür bir etkisinin olmamasına neden olmuş olabilir. Araştırmanın yapıldığı yer küçük bir il olmasından kaynaklı, katılımcıların aileleri benzer sosyal ve ekonomik koşullara sahip olma eğilimindedir, bu da eğitim düzeylerinde daha az çeşitliliğe yol açabilir. Ayrıca, sınırlı imkanlar, ailelerin çocuklarına sunabileceği spor ve fiziksel aktivite fırsatlarını sınırlayabilir, bu da katılımcıların beden eğitimi deneyimleri ve ilgileri arasında daha az değişkenliğe yol açabilir. Sonuç olarak, araştırmanın yapıldığı yerin özellikleri ve mevcut olanaklar, anne baba eğitim düzeyinin katılımcıların beden eğitimi yatkınlıkları ve ilgileri üzerindeki etkisini göstermeyebilir.

Araştırmadan elde edilen bulguları ailenin gelir durumu değişkenine göre incelendiğinde beden eğitimi yatkınlık ölçeği ve alt boyutlarında elde edilen puanlara göre anlamlı farklılığa neden olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin beden eğitimi dersi yatkınlık ölçeğinden elde edilen puanlar gelir düzeyi değişkenine göre benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara benzer olarak literatür incelendiğinde Güllü

(2007), beden eğitimi dersi tutumlarının incelendiği araştırmada lise öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumun gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Dinçer (2019) yapmış olduğu 334 ortaokul öğrencisinden oluşan beden eğitimi ve spor dersi yatkınlık düzeyleri ile temel psikolojik ihtiyaçları arasındaki ilişki araştırdığı çalışmasında aile gelir düzeyinin beden eğitimi dersi yatkınlık düzeylerine etkisinin olmadığı sonucuna varmıştır. Sarıdede (2018), ortaöğretimde öğrenim gören 556 öğrenci üzerinde yapmış olduğu beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını incelemeyi amaçladığı çalışmasında ailenin gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılığa neden olmadığı sonucuna varmıştır. Bulgularımızın aksine Atik (2020) yapmış olduğu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını incelediği araştırmasında anlamlı farklılık meydana geldiğini ve öğrencilerin gelir durumunun düşük olan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Araştırmada gelir düzeyi değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi ilgi ölçeği verilerinden elde edilen bulgu sonuçlarına göre anlamlı farklılığa neden olmadığı sonucuna varılmıştır. Çalışmamıza paralel olarak Kılıç (2021) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgisinin beden eğitimi ve spor değerlerine etkisi çalışmasında aylık gelir durumu değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin gelir durumu değişkenine göre benzer düzeyde bulguların olması Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı ücretsiz spor okullarının ülkenin her bölgesinde her ailenin bütçesine uygun şekilde hizmet ediyor olması, beden eğitimi öğretmenlerinin ders esnasında ve sonrasında egzersiz çalışmalarının yapılması öğrencilerin sportif aktivite ihtiyaçlarını karşıladığı sonucuna varıldığı düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıkları arasındaki ilişkiyi okul sporlarına katılma değişkenine göre incelediğimizde anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde araştırmaya benzer olarak Akbulut (2017); Çivril-Kara (2018); Küçük-Kılıç (2017) ve Şengül'ün (2016) yapılan çalışmalarda öz yeterlilik alt boyutu ile benzerlik göstermektedir. Parlar (2019) ortaokul düzeyinde 852 katılımcıdan oluşan 324 kişinin okul sporlarına katıldığı 528 kişinin ise katılmadığını belirttiği ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi yatkınlıkları ile sosyal beceri düzeylerini incelediği çalışmasında okul sporlarına katılım değişkenine göre anlamlılık farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin okul sporları müsabakalarında yer almaları beden eğitimi dersine

yönelik öz yeterliliklerini olumlu olarak etkilediği düşünülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum alt boyutu okul sporların da yer alma değişkenine göre bakıldığında anlamlı farklılığa neden olduğu sonucuna varılmıştır. Yanık-Çamlıyer (2015) ve Tomik'in (2008) yapmış oldukları çalışmalarda okul sporlarında yer alan öğrencilerin tutumları okul sporlarında yer almayan öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Araştırmada elde edilen bu sonuçlar Çivril-Kara (2018); Karadağ (2012); Küçük-Kılıç (2017); Şengül (2016) ve Yıldız (2013) tarafından yapılan çalışmalar ile örtüşmemektedir. Çalışmada okul sporlarına katılım değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi ilgi ölçeğine göre okul sporlarında görev almış öğrencilerin lehine farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Çalışmaya benzer olarak Kılıç (2021) çalışmasında okul sporlarına katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere göre ilgi ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre okul sporları takımlarında görev almış öğrencilerin okul sporlarına katılım sağlamayan öğrencilere göre fiziksel yönden beden eğitimi dersine yönelik kendilerini daha yeterli görmelerinden kaynaklanabilir (Yağcı, 2012).

Araştırmaya katılan öğrencilerin spor kulübünde lisanslı olma durumuna göre yapılan analizlerde, yakınlık ölçeği toplam puanları, tutum ve öz-yeterlilik ile ilgi ölçeği puanlarının spor kulübünde lisanslı olarak spor yapan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, kulüpte lisanslı olarak spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterlilik ölçek puanlarının lisanslı olmayanlara kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, Şengül (2016), Küçük-Kılıç (2017), Çivril-Kara (2018) ve Akbulut (2017) tarafından yürütülen diğer araştırmalarda da kulüpte lisanslı olarak spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterlilik ölçeği puanlarının lisanslı olmayanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Literatürdeki yer alan bazı çalışmalar, bir spor kulübüne bağlı olarak spor yapan öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğunu belirtirken (Aslan, 2002; Çivril-Kara, 2018; Güllü, 2007; Hünük, 2006; Kangalgil vd., 2006; Karadağ, 2012; Küçük-Kılıç, 2017; Keskin, 2015; Şengül, 2016; Zengin, 2013), diğer çalışmalarda (Akbulut, 2017; Erden, 2017; Kumartaşlı, 2010; Özmütlu vd., 2013) spor kulübüne bağlı olmanın beden eğitimine yönelik tutum üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır. Çalışmada kulüpte lisanslı olarak spor yapan değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi ilgi ölçeğine göre kulüpte lisanslı olan öğrencilerin lehine farklılaştığı sonucuna varılmıştır.

Bu bağlamda bulgular ve literatürdeki çalışmalar dikkat edildiğinde kulüpte lisansı olan sporcuların beden eğitimi ve spor dersi yatkınlıklarının ve ilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun sebebinin ise kulüpte lisansı olan sporcuların beden eğitimi ve spor aktivitelerine yönelik düşüncelerini antrenörler ve çalıştırıcılar vasıtasıyla olumlu olarak değiştirdiği düşünülebilir. Kulüpte lisansı olan sporcuların beden eğitimi derslerinde daha öz güvenli olarak derslere katıldıklarını düşünürsek bu da ilgi ve yatkınlık seviyelerini olumlu yönde etkilediği şeklinde yorumlayabiliriz.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının kendisi dışında ailede spor yapma değişkenine göre incelendiğinde ailesinde spor yapan öğrencilerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Literatür incelendiğinde beden eğitimi dersine yönelik öz yeterliliklerin, ailede sporla ilgilenen birey bulunma değişkenine göre çalışmamızla paralel olarak Akbulut (2017); Çivril-Kara (2018); Küçük-Kılıç (2017) ve Şengül (2016) çalışmaların beden eğitimi dersi öz-yeterliliklerin ailesinde sporla ilgilenen bireylerin ölçek puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada bulunan katılımcıların ailede spor ile ilgilenen bireylerin bulunması değişkenine göre tutum düzeyinde anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Yapılan araştırma benzer olarak Eraslan'ın (2015), yapmış olduğu çalışmada ailesinde spor ile ilgilendiğini belirten öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının, ailesinde sporla ilgilenmediğini belirten öğrenci tutumlarından daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ailesinde spor etkinliklerine yer veren ve geçmiş yaşantısında spor geçmişi bulunan aile bireylerinin çocuklarının da tutum düzeyinde anlamlı farklılığa neden olduğu görülmektedir (Yağcı,2012). Çivril-Kara'nın (2018) yapmış oldukları çalışmada ailesinde fiziksel aktivite yapan kişilerin bulunması beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını da olumlu yönde etkilediği sonucuna varmıştır. Yapılan çalışmanın aksine Küçük-Kılıç (2017) ve Akbulut (2017) yaptıkları çalışmalarda ailesinde spor ile ilgilenen birey bulunma değişkenine göre anlamlı farklılığa neden olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada tutum düzeyinde ailesinde sporla ilgilenme değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Katılımcıların beden eğitimi ve spor dersi ilgi ölçeğine göre ailesinde spor yapan birey bulunması lehine anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Birçok araştırma, ailesinde sporla ilgilenen bireylerin varlığının çocukların beden eğitimine yönelik tutumlarını olumlu bir şekilde etkilediğini göstermektedir. Bu çalışmaların geneli, evde sporu önemseyen bireylerin varlığının, çocukların beden eğitimi dersine karşı daha olumlu bir tutum geliştirmelerine katkı sağladığını vurgulamaktadır. Örneğin Çetin

(2007), ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması çalışmasında ailesinde spor ile ilgilenen bireylerin olduğunu belirten öğrencilerin tutumlarının yüksek olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların ailesinde spor ile ilgilenen bireylerin bulunması beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarını artırmada motivasyon kaynağı olarak görüldüğü düşünülmektedir. Ailesinde sporla ilgilenen kişilerin olması çocukların üzerinde rol model olarak örnek aldığı ve olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarını yaş değişkenine göre incelediğimizde en yüksek ortalamanın 11 yaş grubundaki öğrencilere ait olduğu en düşük ortalamanın ise 14 yaşında bulunan öğrenci gruplarına ait olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara ölçek toplam puanı ve öz yeterlilik boyutuna göre 11 ve 12 yaş grubunda bulunan öğrencilerin 14 yaş grubunda bulunan öğrencilere göre beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterliliklerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Katılımcıların tutum boyutuna göre incelediğimizde 11 yaş ve altındaki öğrencilerin 14 yaşındaki öğrencilere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Buna göre öğrencilerin yaşları küçüldükçe beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlıklarının arttığı görülmüştür. Literatür incelendiğinde Kaya'nın (2020) 228'i kız, 196'sı erkek olmak üzere toplam 424 öğrenciye uyguladıkları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları çalışmasında 10 yaş grubunda bulunan öğrencilerin 15 yaşında bulunan öğrencilere göre anlamlı düzeyde farklılaştığını ortaya koymuştur. Kılıç'ın (2021) beden eğitimi ve spor dersine olan ilginin beden eğitimi ve spor değerlerine etkisi üzerine yaptığı çalışmada, ilgi ölçeği ortalamasının en yüksek olduğu yaş grubunun 10 yaşındaki katılımcılarda olduğu ve en düşük ortalamanın ise 13 yaş grubundaki katılımcılarda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gürbüz (2011), Muğla ilindeki ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada, Fethiye ilçesindeki ilköğretim ikinci kademedeki toplam 458 öğrenciyi incelemiştir. Araştırma için veriler, Demirhan ve Altay'ın (2001) güncellediği "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTÖ)" kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada yapmış olduğumuz araştırma ile benzerlik göstermemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yetkinliklerini spor türü katılımına göre incelediğimizde bireysel ve takım sporunda mücadele eden öğrencilerin ilgi ve yetkinlik ölçek puanlarında anlamlı farklılığa neden olmadığı sonucuna varılmıştır. Turan (2020) okul sporlarına katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimine yetkinlikleri çalışmasında okul sporlarına katılan sağlayan 1049 ortaöğretim öğrencisinin spor türü değişkenine göre anlamlı farklılığa neden olmadığı sonucuna varılmıştır. Hazar (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, futbol, voleybol, basketbol, güreş, taekwondo ve masa tenisi gibi çeşitli spor branşlarında müsabakalara katılan öğrenciler üzerinde beden eğitimi dersine yönelik tutumların incelendiği araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin katıldıkları spor branşlarına bağlı olarak beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Yapılan her sporun temelini benzer özelliklere (kurallar, rekabet, kazanma hırsı vb.) sahip olması ölçek puanlarının anlamlı bir farklılığa neden olamamasının sebebi olarak açıklamıştır. Yapılan bu çalışmaların ölçek toplam puanları ile araştırmadan elde edilen sonuçlar ile paralellik göstermektedir. Literatür taraması yapıldığında spor branşı değişkenine göre BEDİÖ'nün incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin spor yaşı değişkenine göre elde edilen bulgular incelendiğinde ilgi ölçeği toplam puanlarının anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Literatür incelendiğinde beden eğitimi dersi ilgi ölçeği spor yaşı değişkenine göre bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Beden eğitimi yetkinlik ölçeği ölçek puanlarına göre incelediğimizde tutum ve öz-yeterlilik alt boyutlarına göre 2-3 yıl, 3-4 yıl ve 4 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerin 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Araştırmaya göre 1 yıl ve daha az spor yapan öğrencilerin yetkinlik puanlarının 1 yıldan daha fazla spor yapan öğrencilere göre daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Literatür incelendiğinde beden eğitimi dersi yetkinlik ölçeğinin incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmalara yardımcı olunacağı düşünülmektedir.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

Araştırmada, okul sporlarına katılan ve katılmayan ortaokul öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yetkinliklerinin farklı değişkenlere göre aşağıda bulunan araştırma sonuçlarına ulaşılmıştır:

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik yetkinlikleri, öz-yeterlilikleri, tutumları ve ilgi düzeyleri orta seviyenin üzerinde olduğu sonucuna varılmıştır.
2. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi yetkinlikleri, öz-yeterlilikleri, tutumları ve beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri erkek öğrencilerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır.
3. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin spor kulübünde lisanslı olma değişkenine göre beden eğitimi yetkinlikleri, öz-yeterlilikleri, tutumları ve beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri kulüpte lisansı olan öğrencilerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır.
4. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin spor türü değişkenine göre beden eğitimi yetkinlikleri, öz-yeterlilikleri, tutumları ve beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri takım sporu yapan öğrencilerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır.
5. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin okul sporlarına katılım değişkenine göre beden eğitimi yetkinlikleri, öz-yeterlilikleri, tutumları ve beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır.
6. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin ailesinde spor ile ilgilenen birey bulunması değişkenine göre beden eğitimi yetkinlikleri, öz-yeterlilikleri, tutumları ve beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyleri ailesinde sporla ilgilenen öğrencilerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır.
7. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyi değişkenine göre incelediğimizde, sınıf düzeyi artan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yetkinlikleri, öz-

yeterlilikleri, tutumları ve beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeylerinde azaldığı sonucuna varılmıştır.

8. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş düzeyi değişkenine göre incelediğimizde, öğrencinin yaşı arttıkça beden eğitimi dersine yönelik yatkınlıkları, öz-yeterlilikleri, tutumları ve beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeylerinde azaldığı sonucuna varılmıştır.
9. Katılımcıların beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterliliklerinin anne eğitim durumu değişkenine göre annesi önlisans, lisans, lisansüstü mezunu olanların lehine farklılaştığı sonucuna varılırken, beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık, tutum ve beden eğitimi dersi ilgi düzeyleri bakımından farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.
10. Katılımcıların beden eğitimi dersine yönelik yatkınlıklarının ve öz-yeterliliklerinin baba eğitim durumu değişkenine göre babası önlisans, lisans, lisansüstü mezunu olanların lehine farklılaştığı sonucuna varılırken, beden eğitimi dersine yönelik tutum ve beden eğitimi dersi ilgi düzeyleri bakımından farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.
11. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin ailenin gelir durumu değişkenine göre beden eğitimi yatkınlıkları, öz-yeterlilikleri, tutumları ve beden eğitimi dersine yönelik ilgi düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.
12. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin spor yaşı değişkenine göre beden eğitimi dersi ve spor dersi ilgi düzeyleri benzerlik gösterirken, yatkınlık ölçeği ve alt boyutlarına bakımından farklılaştığı sonucuna varılmıştır.

6.2. Öneriler

1. Kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yatkınlık ve ilgi düzeylerinin birbirinden farklı çıkmasının sebepleri araştırılmalı özellikle de kız öğrenciler için derse yönelik yatkınlık ve ilgi düzeylerinin artıracak aktiviteler planlanmalı.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça beden eğitimi dersine yatkınlık ve ilgi düzeylerinin azalmasının öğrencileri olumsuz etkilemeyeceğini bilgilendirmeli, beden eğitimi ve sporun yaşam boyu hayatlarının bir parçası olması gerektiğine yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılarak yatkınlık ve ilgi düzeylerinde artış sağlanabilir.

3. Öğrencileri küçük yaşlardan itibaren yatkınlık ve ilgi düzeyleri yüksek olduğu spor branşlarına yönlendirerek okul sporlarına katılım düzeylerini artırabiliriz.
4. Okul bahçelerine ve mahalle aralarına çocukların fiziksel aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri, rahatlıkla oyun oynayabilecekleri alanlar oluşturularak spor yapmaya teşvik edeceği düşünülmektedir.
5. Ailelerin, çocuklar üzerindeki önemli etkiye sahip olduğundan dolayı aile bireylerinin spora bakış açılarını olumlu olması için alanında uzman kişilerden yararlanılmalı ve çocuklarının spor yapmasını desteklemelidirler. Bu nedenle aile bireyleri çocukların spor yapmasına destek olmakla birlikte okul müsabakalarını ve yaşanan bölgedeki spor müsabakalarına seyirci olarak katılım sağlayarak öğrencilerin ilgi ve yatkınlıklarının artabileceği düşünülmektedir.
6. Öğrencilerin okuldan sonra boş zamanlarını verimli değerlendirmek adına yetenekleri doğrultusunda yönlendirme yaparak lisanslı spor yapmalarını olanak sağlayarak beden eğitimi dersine yönelik ilgi ve yatkınlık düzeylerini artırdığı önerilmektedir.
7. Araştırma sonucuna göre, bireysel spor yapan öğrencilerin takım sporu yapan öğrencilere göre öz yeterliliklerinin düşük olduğu bulunmuştur. Bireysel spor yapan öğrencilere yönelik öz yeterlilik düzeylerini artırmaya yönelik çalışmalar önerilmektedir.
8. Gençlik ve Spor Bakanlığının ülkemizdeki ücretsiz olarak hizmet verdiği spor okullarının daha geniş kitlelere ulaştırarak yaşanan bölgede daha fazla çocuğa ulaşarak spor yapma imkânı sunulması önerilmektedir.
9. Araştırma sonucuna göre, sınıf düzeyi artan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik yatkınlık ve ilgi düzeylerinde düşüş olduğu görülmüştür. Bu nedenle sportif etkinliklerin akademik başarıyı düşürmeyeceğine dair aileler ve öğrenciler alanında uzman kişiler tarafından bilgilendirilerek öğrencilerin spordan uzaklaşmasının önüne geçileceği önerilmektedir.

7. KAYNAKLAR

- Abós, Á., Sevil, J., Julián, J. A., Abarca-Sos, A. and García-González, L. (2017). Improving students' predisposition towards physical education by optimizing their motivational processes in an acrosport unit. *European Physical Education Review*, 23(4), 444-460.
- Açak, M. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Ahn SJ, Johnsen K, Robertson T, Moore J, Brown S, Marable A, Basu A (2015). Using virtual pets to promote physical activity in children: An application of the youth physical activity promotion model. *Journal of Health Communication*, 20(7), 807-815.
- Aicinena, S. (1991). The teacher and student attitudes toward physical education. *The Physical Educator*, 48, 28-31.
- Akbulut, V. (2017). *Öğretmen Liderlik Stiline Göre Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Yatınlıklarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Akgül, S., Göral, M., Demirel M. ve Üstün Ü.D. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Okul İçi Ve Okullar Arası Sportif Etkinliklerden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinlikleri Üzerine Katılma Nedenlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Araştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(32), 13-22.
- Akgün, I. B. ve İnan, M. (2010). *İlköğretim Okulları Seçmeli Spor Etkinlikleri Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumu, 20-22 Mayıs, Elazığ. TÜBİTAK
- Akkoyunlu, B., Orhan, F. ve Umay, A. (2005). Bilgisayar öğretmenleri için "bilgisayar öğretmenliği öz-yeterlik ölçeği" geliştirme çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 1-8.
- Akkoyunlu, Y. (1996). Beden eğitimi ve spor, *PAÜ. Eğitim Fak. Dergisi*, 1(1), 81.
- Aracı, H. (2001). *Beden Eğitimi Ders Programları İlköğretim 2. Kademe*. Ankara: Nobel Akademi Yayınları
- Aracı, H. (2001). *Öğretmen Ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Aslan, M. F. (2002). *Kocaeli Bölgesi İlköğretim Okullarında Okuyan Öğrencilerin Spora Yönelmelerinde Ailenin, Beden Eğitimi Öğretmeni Ve Çevrenin Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Aytan, G.K. (2010). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyalleşmelerinde Sporun Etkileri*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bacanlı, H. (2006). *Duyuşsal Davranış Eğitimi*. Ankara: Nobel Akademi Yayınları.

- Balcioğlu, B., Özbek. A., Sungur. N., Sivrikaya. K. ve Tekin, A. (2005). *Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Değer Sistemleri ve Sorun Çözmedeki Yeterliliklerinin İncelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 7(1), 91-99.
- Balyan, M. (2009). *İlköğretim 2. Kademe Ve Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları Sosyal Beceri Ve Özyeterlilik Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Bandura A (1986). *Social foundations of thought and action*. NJ: Englewood Cliffs.
- Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Eds.), *Encyclopedia of human behavior* (pp. 71-81). New York: Academic Press.
- Bandura, A. (1995). Exercise of personal and collective efficacy in changing societies. In A. Bandura (Eds.), *Self-efficacy in changing societies* (pp. 1-46). New York: Cambridge University Press.
- Baumgathner, T. A. ve Jackson, A. S. (1987). *Measurement For Evaluation İn Physical Education And Exercise*. Science, Third Edition, Dubuque, Wm. C. Brown.
- Baylan M., Baylan Y.,K., Kiremitçi O. (2012) Farklı Sportif Etkinliklerin İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum, Sosyal Beceri ve Öz yeterlilik Düzeylerine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14 (2): 196-201.
- Bayram, N. (2004). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Bernstein, E., Phillips, S. R. and Silverman, S. (2011). Attitudes and perceptions of middle school students toward competitive activities in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 30, 69-83.
- Bıkmaz, F. (2004). Sınıf öğretmenlerinin fen öğretiminde öz yeterlilik inancı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 161, 197-210.
- Bibek, J. M., Goodwin, S. C., & Orsega-Smith E. M. (2007). High School Students' Attitudes toward Physical Education in Delaware. *The Physical Education*, 64, 192- 203.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canakay E.U. (2006). *Müzik Teorisi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirme*, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi.
- Canlı, U. (2013). *Tekirdağ İli Çorlu İlçesi İlköğretim Okulları Ve Liselerde Öğrenim Gören Kız Ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

- Caprara, C. V., Pastorelli, C., Regalia, C., Scabini, E. and Bandura, A. (2005). Impact of adolescents' filial self-efficacy on quality of family functioning and satisfaction. *Journal of Research Adolescence*, 15(1), 71-97
- Cengiz, C., Hünük, D. and İnce, M. L. (2014). Psychometric properties and initial findings of the physical activity stages of change questionnaire among Turkish middle school students. *Niğde University Journal of Physical Education And Sport Sciences Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt*, 8(8), 131-139.
- Cengiz, Ö., Kılıç, M. ve Soylu, Y. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*, 1(2), 141-149.
- Chatterjee, S. (2013). Attitudes toward physical education of school going adolescents in west bengal. *International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology*, 2(11), 6068-6073.
- Chen S, Welk GJ, Joens-Matre RR (2014). Testing the youth physical activity promotion model: fatness and fitness as enabling factors. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 18(4), 227-241.
- Chen, A., Ennis, C., Martin, R. ve Sun, H. (2006). Situational Interest-A Curriculum Component Enhancing Motivation To Learn. In S. A. Hogan (Ed.). *New Development in Learning Research*, 235-261, New York, Ny: Nova Science Publishers.
- Chung, M. H. and Phillips, D. A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students. *Physical Educator*, 59(3), 126-138.
- Colchico, K., Zybert, P. ve Basch, C. E. (2000). Effects of after-School Physical Activity On Fitness, Fatness, And Cognitive Self-Perceptions: A Pilot Study Among Urban, Minority Adolescent Girls. *American Journal of Public Health*, 90(6), 977-978.
- Çakıcı, D. (2010). *Spor Lisesi Ve Genel Lise 9. Ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ve Özsaygı Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Çakıroğlu, T. (1987). *Antrenör-Sporcu İlişkileri Ve Başarıda Spor Psikolojisinin Önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, M. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Kırşehir il örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Çivril Kara, R. (2018). *Öğretmen Öğretim Stiline Göre Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Yatkinliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Çoban, B., Ünveren, A. (2007) *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*, Ed. O Zirek, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

- Çubukçu, Z. ve Girmen, P. (2007). Öğretmen Adaylarının Sosyal Öz-Yeterlik Algılarının Belirlenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 57-75.
- Dalkılıç, M. (2011). *İlköğretim Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeyi Ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Demir A., (1996). *7-14 Yaş Arası Çocukların Spora Yönlendirilmesine Etki Eden Faktörler* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demirci, A. (2008) *İlköğretimde Beden Eğitimi Dersi Etkinlikleri 4-8. Sınıflar Yeni Öğretim Programı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği-II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 9-20.
- Deniz, K. Z. (2008). *Uzmanlık Gerektiren Mesleklere Yönelik Bir İlgi Envanteri Geliştirme Çalışması*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dewey, J. (1913). *Interest and Effort In Education*. Houghton, Mifflin.
- Diñer, H. T. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersi Yatkinlık Düzeyleri İle Temel Psikolojik İhtiyaçları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Dismore, H. ve Bailey, R. (2010). Fun and Enjoyment In Physical Education: Young People's Attitudes. *Research Papers in Education*, 26(4), 499-516.
- Ekici, T. (2012). Bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3),557-569.
- Eraslan, M. (2015). An analysis of secondary school students' attitudes towards physical education course according to some variables. *Anthropologist*, 19(1), 23-29.
- Erbaş MK, Ünlü H, Kalemoglu-Varol Y (2015). Turkish conformation of the physical education predisposition scale: a validity and reliability study. *Journal of Educational Sciences Research*, 5(1), 115-126.
- Erden, C. (2017). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Kars ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Feltz, D. L., and Öncü, E. (2014). Self-confidence and self-efficacy. A. G. Papaioannou and D. Hackfort (Eds.), *Routledge companion to sport and exercise psychology* (pp. 417-429). London: Taylor & Francis Group.
- Feltz, D. L., Short, S. E. and Sullivan, P. J. (2008). *Self-efficacy in sport*. Champaign, NJ: Human Kinetics.
- Freedman, J. L., Sears D. O. ve Carlsmith, J. M. (2003). *Sosyal psikoloji* (A. Dönmez, Çev.). Ankara: Pelin Ofset.

- Gonca, A. T. İ. K., ve Güçlüöver, A. (2020). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ve Yaşam Doyumunu Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kırıkkale İli Örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(23), 1959-1975.
- GSB. [http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler 2023](http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler%202023); (Erişim Tarihi: 05.08.2019)
- Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güllü, M., Şarvan Cengiz, Ş., Öztaşyonar, Y. ve Kaplan, B. (2016). Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi: Şanlıurfa ili örneği. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 49–61.
- Gürbüz, A. (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Muğla il örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Gürbüz, A. and Özkan, H. (2012). Determining the attitude of secondary school students toward physical education of sport lesson: Muğla sample. *Pamukkale Journal of Sport Science*, 3(2), 78-89.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2013). *Multivariate Data Analysis*. Pearson Education Limited.
- Hallal, P. C., Victora, C. G., Azevedo, M. R. and Wells, J. C. K. (2006). Adolescent physical activity and health. *Sports Medicine*, 36(12), 1019–1030.
- Hardman, K. (2008). Okullarda Beden Eğitiminin Durumu ve Sürekliliği: Küresel Bir Yaklaşım. Çev. Canan Koca. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(1), 1-22.
- Harmandar, D. H. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Harre, D. (2011). Gelişim Dönemi Antrenmanının Temel Özellikleri. G. K. Gül (Ed.). *Çocuklar ve spor*, 151-172, Ankara: Spor Yayınevi.
- Harris, J. (2013). *Association for physical education health position paper*. Loughborough: Loughborough University's Institutional Repository. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2014.02.001>
- Harrison, J. ve Blakemore, C. (1984). *Instructional Strategies For Secondary School Physical Education*. New Jersey: Wmc Brown Pub.
- Hazar, G., Pepe H., VE Hazar, Z. (2021). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını etkileyen faktörlerin araştırılması. *Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 33-40.
- Hazar, Z., Demir, G. T. ve Can, B. (2018). Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Güdülerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 225-235.

- Heitzler, C. D., Lytle, L. A., Erickson, D. J., Barr-Anderson, D., Sirard, J. R. and Story, M. (2010). Evaluating a model of youth physical activity. *American Journal Of Health Behavior*, 34(5), 593–606.
- Heper, E. (2012). *Spor bilimleri ile ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişim*. Ertan, H. (Ed.) Spor Bilimine Giriş Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Herr, E. ve Cramer, S. (2004). *Career Guidance And Counseling Through The Life Span: Systematic Approaches* (3rd ed.). Scott, Foresman & Co.
- Hicks, M. K., Crist, R. W., Wiggins, M. S. and Moode, F. M. (2001). Sex differences in grade three students' attitudes toward physical activity. *Perceptual and Motor Skills*, 93(1), 97-102.
- Hidi, S. ve Renninger, K. A. (2006). The Four-Phase Model Of Interest Development. *Educational Psychologist*, 41, 111–127.
- Hilland TA, Stratton G, Vinson D, Fairclough S (2009). The physical education predisposition scale: preliminary development and validation. *Journal of Sport Sciences*, 27(14), 1555- 1563.doi: <https://doi.org/10.1080/02640410903147513>
- Hilland, T. A., Trent D. and Fairclough, S. J. (2018). The physical education predisposition scale: preliminary tests of reliability and validity in Australian students. *Journal of Sports Sciences*, 36(4), 384-392.
- Hommel, K. E. (2007). *The impact of a physical activity intervention on the physical activity self-efficacy of preadolescent females* (Doctoral dissertation, Clemson University).
- Hünük, D. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İnal, A.N. (2015). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *İnsan ve insanlar* (7. baskı). İstanbul: Evrim Basım Yayım Dağıtım.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2014). *Dünden bugüne insan ve insanlar* (16. baskı). İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kalkan, M. (2009). Sosyal öğrenme kuramı. Y. Özbay ve S. Erkan (Ed.), *Eğitim Psikolojisi* içinde (s. 245-269). Ankara: Pegem Akademi.
- Kangalgil, M., Hünük, D. ve Demirhan G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.

- Karadağ, S. (2012). *İlköğretim 8. sınıf ve lise 11. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması: Kırıkkale örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kashdan, T. B. (2004). Character Strengths And Virtues. Curiosity. C. Peterson, and M. E. Seligman (Ed). *In A Handbook and classification* (p. 125-141). Oxford University Press
- Kaya, A. (2020). *İlköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bartın.
- Kaya, G. İ. (2016). Eğitimde Merak ve İlgi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13-2(25), 103-114.
- Keskin, N. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve özyeterlilikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Keskin, N., Erman, Ö. ve Küçük, K. S. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ve Öz-Yeterlilikleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 93-107.
- Keskin, Ö. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Sakarya İli örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Keskin, V. (2006). *Çocuklarını spora yönlendiren anne ve babaların beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- Kılıç A. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilgisinin beden eğitimi ve spor değerlerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat.
- Kiremit, H. Ö. (2006). *Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili özyeterlilik inançlarının karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Koçak, S., Hurmeric, I. R. M. A. K. (2006). Attitudes toward physical education classes of primary school students in Turkey. *Perceptual and motor skills*, 103(1), 296-300.
- Krapp, A. (1992). Konzepte Und Forschungsansätze Zur Analyse Des Zusammenhangs Von Interesse, Lernen Und Leistung. In: A. Krapp & M. Prenzel. *Interesse, Lernen Und Leistung. Neue Ansätze Einer Pädagogisch-Psychologischen Interessenforschung*, 9-52, Münster: Aschendorf.
- Krapp, A. (1999). Intrinsische lernmotivation und interesse. forschungsansätze und konzeptuelle überlegungen. *Zeitschrift Für Pädagogik*, 45(3), 387-406

- Krapp, A. (2002). Structural and dynamic aspects of interest development: theoretical considerations from an ontogenetic perspective. *Learning and Instruction*, 12, 383-409.
- Krouscas, J. A. (1999). *Middle school students' attitudes toward a physical education program* (Unpublished doctoral dissertation). Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia.
- Kumartaşlı, M. (2010). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kurbanoğlu, S. S. (2003). Self efficacy a concept closely linked to information literacy and lifelong learning. *Journal of Documentation*, 59(6), 635-646.
- Küçük-Kılıç, S. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi yetkinliklerinin incelenmesi-Boylamsal bir çalışma*. Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Lodewyk, K. R., & Muir, A. (2017). High school females' emotions, self-efficacy, and attributions during soccer and fitness testing in physical education. *Physical Educator*, 74(2), 269.
- Lumpkin, A. (2005). *Introduction to Physical Education, Exercise Science, And Sport Studies* (6th Ed.). New York: Mcgraw-Hill
- MacPhail, A. (2011). Youth Voices In Physical Education And Sport: What Are They Telling Us?, in K. Armour (ed) *Sport Pedagogy: An Introduction For Teaching And Coaching*, 105-116. Harrow: Prentice Hall.
- MEB (2000). *Beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (2009). *Ortaöğretim beden eğitimi dersi öğretim programı (9 – 12. Sınıflar)*. Bursa: Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.
- MEB (2018). *Ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)*. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.
- MEB (2019). *Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2018/19*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Strateji https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=508 Geliştirme Başkanlığı. Erişim adresi tarihinde erişilmiştir.
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Geliştirme Projesi (MEGEP). (2007). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Psikomor Gelişim*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2017). Müfredat. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Morgan, P. J., ve Bourke, S. F. (2005). An Investigation Of Pre-Service And Primary School Teachers' Perspectives Of PE Teaching Confidence And PE Teacher Education. *Achper Healthy Lifestyles Journal*, 52(1), 7-13.

- Morgan, T. C. (2009). *Psikolojiye giriş* (R. Eski & S. Karakaş, Çev.). Ankara: Eğitim Kitapevi Yayınları.
- Orhan, R. ve Yoncalık, O. (2016). Türkiye'deki Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Alışkanlıkları. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 353-376
- Öcal, K. ve Koçak, M.S. (2010). Okul sporlarının orta öğretim öğrencilerinin akademik başarı ve davranış gelişimine etkisi. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 7, 86-94. Erişim adresi: <https://docplayer.biz.tr/41113224-Okulsporlarının-orta-ogretim-ogrencilerinin-akademik-basari-ve-davranisgelistimine-etkisi.html>
- Öncü, E., Gürbüz, B., Küçük-Kılıç, S. and Keskin, N. (2015, June). *Psychometric properties of the Turkish version of the physical education predisposition scale*. Paper presented at ERPA International Health and Sports Science Education Congress, Athens, Greece.
- Özcan, G., Mirzeoğlu, A. D. ve Çoknaz, D. (2016). Öğrenci Gözüyle Beden Eğitimi Ve Spor Dersi ve Öğretmeni. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 270-291.
- Özer, D. ve Aktop, A. (2003). İlköğretim öğrencileri için hazırlanmış bir beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin adaptasyonu. *Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 67-82.
- Özmutlu, İ., Sivrikaya, A. H., Gürkan, A. C and Dalkılıç, M. (2013). An investigation into secondary school students' attitudes towards physical education and sports lessons (The example of Kars province). *International Journal of Academic Research*, 5(3), 52-57.
- Özoğlu, Ç. (1977). *Spor Psikolojisi*. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencileri İçin Hazırlanmış Ders Notları, 19.
- Öztürk Kuter, F., Kuter, M. (2012) Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi, *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 3(6), 75-94.
- Özyürek, A., Özkan, I., Begde, Z. ve Yavuz, N. F. (2015). Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Spor. *International Journal of Science Culture And Sport (Intjscs)*, 3, 479-488.
- Pangrazi, R. P. and Beighle, A. (2016). *Dynamic physical education for elementary school children*. San Francisco: Benjamin Cummings.
- Parlar, F. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi yatkınlıkları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Pastorelli, C., Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Rola, J., Rozsa, S. and Bandura, A. (2001). The structure of children's perceived self-efficacy: A cross-national study. *European Journal of Psychological Assessment*, 17(2), 87-97.
- Pate RR, Trost SG, Levin S, Dowda M (2000). Sports participation and health related behaviors among us youth. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 154(9), 904-909.

- Pehlivan, Z. (2004). Fair-play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-53. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/spormetre/issue/41433/500750>
- Pepe, K., Kazan Kırçık, Ş. (2005). *Burdur ili belediye sınırları içindeki çocuk oyun alanları ve parklarının donanım çeşitliliğinin araştırılması*. I. Burdur Sempozyumu Bildiri Kitabı, Burdur, 16-19 Kasım 2005, ss. 1442-1446.
- Prenzel, M. ve Lankes, E. M. (1995). *Anregungen Aus Der Pädagogischen Interessenforschung. Grundschule*, 27(6), 12-13
- Pritchard, T. (2004). *Effects of a curricular model on skill development, knowledge, and game performance* (Unpublished doctoral dissertation). West Virginia University, Virginia.
- Rokeach, M. (1973). *The Nature Of Human Values*. Newyork: The Free Press.
- Rowe DA, Raedeke TD, Wiersma LD, et al (2007). Investigating the youth physical activity promotion model: Internal structure and external validity evidence for a potential measurement model. *Pediatric Exercise Science*, 19, 420-435.
- Sakallı, N. (2001). *Sosyal etkiler*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Sakallı, N. (2006). *Sosyal etkiler kim kimi nasıl etkiler?* (2. baskı). Ankara: İmge Kitabevi
- Samadov, S. (2006). *İş doyumu ve örgütsel bağlılık: Özel sektörde bir uygulama*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Sarıdede, Ş.K. (2018). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Schunk, D. H. (2012). *Learning theories: An educational perspective* (6th ed.). Boston: Pearson Education, Inc.
- Schwarzer, R. (2014). *Self-efficacy: Thought control of action* (2nd ed.). New York: Routledge
- Seabra AC, Maia J, Seabra AF, Welk G, Brustad R, Fonseca AM (2013). Evaluating the youth physical activity promotion model among portuguese elementary schoolchildren. *Journal of Physical Activity and Health*, 10(8), 1159–1165.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim ve öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Shen, B. ve Chen, A. (2006). Examining the interrelations among knowledge, interests, and learning strategies. *Journal of Teaching in Physical Education*, 25(2), 182-199.
- Sibley, B. A. ve Etnier, J. L. (2003). The Relationship Between Physical Activity And Cognition İn Children: A meta-analysis. *Pediatric Exercise Science*, 15, 243-256.

- Siedentop, D. and Tannehill, D. (2000). *Developing teaching skills in physical education*. USA: Mountain View, CA, Mayfield Publishing Co.
- Silverman, S. and Subramaniam, P. R. (1999). Student attitude toward physical education and physical activity: A review of measurement issues and outcomes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 19, 97-125.
- Silvia, P. J. (2006). *Exploring the psychology of interest*. Oxford University Press
- Strong, E. K. (1968). *Strong Vocational Interest Blank For Women*. Stanford University Press. Stanford, California
- Swarat, S. L. (2009). *What Makes Science Interesting? Investigating Middle School Students' Interest In School Science*. Northwestern Üniversitesi
- Şengül, Y. (2016). *Sınıf düzeylerine göre ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi yatkinlıklarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Şentürk, A. ve Özdilek, Ç. (2007). Antik ve modern olimpiyat oyunlarında olimpiyat ateşinin yakılma sebepleri ve bugüne kadar düzenlenen oyunlarda meşaleyi taşıma seremonileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 217-230.
- Şirinkan, A., Çalışkan, A., Gündoğdu, K., Şirinkan, S., Bay, E. ve Kürkçü, R. (2008). İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersleri Hakkındaki Görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(1), 52- 60.
- Tamer, K. (1987). *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. Ankara: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Tamer, K. ve Pular, A. (2001). *Beden eğitimi sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık Ltd. Şti.
- Taşğın, Ö. ve Tekin, M. (2009). Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 457-466.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O. ve Kılçgil, E. (2006). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 139-147.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Taylor, S. E., Peplau, L. A. and Sears, D. O. (2012). *Sosyal psikoloji* (A. Dönmez, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.

- Tekin, M., Demir, B. ve Taşgın, Ö. (2005). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Göstermiş Oldukları Tutum ve Görüşlere Etkisi*, IV. Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Tekin, M., Taşgın, Ö. ve Yıldız, M. (2007). *Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri*, 5. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, 2-3 Kasım 2007, Çukurova Üniversitesi.
- Temel, C. ve Güllü, M. (2016). Bir Beden Eğitimi Dersi Çiz. *Eğitim ve Bilim*, 41(183), 351-361.
- Tezbaşaran, A. (2008). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tomik, R. (2008). Students' membership in school sports clubs and their attitudes towards physical education and sport in various types of schools. *Human Movement*, 9(2), 142-149.
- Topkaya, I. (2007). *Hareket Beden Eğitimi Spor Üzerinde Öğrenme ve Öğretimin Temelleri*. Ankara: Nobel Akademi Yayınları.
- Tortella, P., Haga, M., Loras, H., Sigmundsson, H. and Fumagalli, G. (2016). Motor skill development in Italian pre-school children induced by structured activities in a specific playground. *Plos One*, 11(7), 160- 164.
- Turan, S. (2020). *Okul sporlarına katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimine yatkınlıkları ve beden eğitimi dersindeki sportmenlik davranışlarının incelenmesi*. Doktora Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2021). Erişim adresi : <https://www.sozluk.gov.tr>
- U.S. Department of Health and Human Services (1996). *Physical activity and health: a report of the surgeon general*. Atlanta: Health and Human Services of U.S.
- Uğraş, S. ve Temel, C. (2020). Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlgili Ölçeği (BEDİÖ) Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 413-427
- Valdez, L. A. (1997). *Attitudes towards physical education of middle school students and their parents* (Unpublished doctoral dissertation). University of Southern California, Los Angeles.
- Welk GJ (1999). The youth physical activity promotion model: a conceptual bridge between theory and practice. *Quest*, 51(1), 5-23.
- Yağci, İ. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.

- Yalçın, U., Balcı, V. (2013). 7-14 Yaş arası çocuklarda spora katılımdan sonra okul başarılarında, fiziksel ve sosyal davranışlarında oluşan değişimlerin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 27-33.
- Yaldız, S. (2013). *İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana baba tutumları* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yaman, M., Dervişoğlu, S. ve Soran, H. (2004). Ortaöğretim Öğrencilerinin Derslere İlgilerinin Belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 232-240.
- Yamaner, F. (2001). *Beden Eğitimi ve Spor 'da Temel İlkeler*. Ekin Kitabevi
- Yanık, M., & Çamlıyer, H. (2015). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 1(1), 9-19.
- Yavuzer, H. (1996). *Çocuk ve suç* (8. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yaylacı, F. (2012). İlköğretim Okullarında “Nasıl Bir Beden Eğitimi Dersi İstiyorum?”. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(195), 194-210.
- Yetim, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63,-72.
- Yetim, A. A. (2005). *Sosyoloji ve Spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Yüksel, H. S. ve Bayar-Koruç, P. (2015). Ortaokul ve lise öğrencilerinin spora katılım güdülerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Konya ili örneği. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 121-128.
- Zengin, S. (2013). *Çocuk ve gençlik merkezlerinde hizmet alan 12-18 yaş arası erkek çocukların beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri ile benlik saygılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Zi Y, Cardinal BJ (2013). Increasing asian international college students' physical activity behavior. *Health Educator*, 45(1), 35-45.

EKLER

EK-1: Amasya Üniversitesi Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 09.01.2023-111052

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
Bilim Etik Kurulu
Sosyal Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-30640013-108.01-111052
Konu : Etik Kurul İzin Belgesi

09.01.2023

REKTÖRLÜK MAKAMINA
Sayın Doç. Dr. Serkan ZENGİN
Dr. Öğretim Üyesi

İlgi : 14.12.2022 tarihli ve 3190 sayılı yazı.

"Okul Sporları Müsabakalarına Katılan Ve Katılmayan Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi Ve Yatkınlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı araştırmanız Sosyal Bilimler Etik Kurulu tarafından bilimsel araştırma etiği yönünden incelendi ve değerlendirildi. Konu ile ilgili kurul görüşü ektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Songül KEÇECİ KURT
Etik Kurul Başkanı

Ek:

- 1- Dr. Serkan Zengin Başvuru Değerlendirme (2 Sayfa)
- 2- Etik Kurul İzni (13 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSUBEUR23C Pin Kodu :73062

Belge Takip Adresi :
<https://turkiye.gov.tr/cbd?cK=5544&cD=BSUBEUR23C&cS=111052>

Adres:Akbilek Mah. Muhsin Yazıcıoğlu Cad. No:7 Merkez/Amasya
Telefon:2600060 Faks:2600059
e-Posta:genelsekreterlik@amasya.edu.tr Web:http://www.amasya.edu.tr/dani/etik-kurul/bilm-etik-kurulu.aspx
Kep Adresi:amasyauniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Songül KEÇECİ KURT
Unvanı: Etik Kurul Başkanı

Tel No: 1

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ETİK KURUL DEĞERLENDİRME FORMU

Ek-1

Araştırmanın Başlığı : Okul Sporları Müsabakalarına Katılan Ve Katılmayan Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgilili Ve Yatkinlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	
Başvuru Formunun Etik Kurula geldiği tarih	14.12.2022
Başvuru Formunun Etik Kurulda incelendiği tarih	16.12.2022
Karar tarihi	16.12.2022

SONUÇ

1.	☒ Kabul
2.	☐ Düzeltme gereklidir: Etik sorun olabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmaktadır. Açıklama:
3.	☐ Red Gerekçe, Görüş, Tavsiye ve Açıklamalar:

Başvuru dosyasının incelenmesinde hazır bulunan ve araştırmayla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkisi bulunmayan Etik Kurul başkan ve üyelerinin ad,soyad ve imzaları.

(Başkan)
Prof. Dr. Songül KEÇECİ
KURT

(Üye-Bşk Yardımcısı)
Doç. Dr. Fatih CAN

(Üye- raporör)
Doç. Dr. Melike BAŞ

(Üye)
Doç. Dr. Kürşat EFE

(Üye)
Doç. Dr. Davut AĞBAL

KYT-FRM-126/00

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-2: Amasya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni

Amasya Üni Gelen Evrak Tarih ve Sayısı: 21.02.2023-118830

T.C.
AMASYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-47613789-44-70667489
Konu : Tez Çalışması Kapsamında
Araştırma/Anket İzni Hk.

20.02.2023

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Valilik Makamının 20.02.2023 tarih ve E-47613789-44-70625304 sayılı Onayı.

Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 217901008 numaralı öğrencisi Gürkan TEKİN, Doç. Dr. Serkan ZENGİN'in danışmanlığında hazırladığı "Okul Sporları Müsabakalarına Katılan Ve Katılmayan Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi Ve Yatkınlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında, Müdürlüğümüze bağlı okul/kurum öğrencilerine, belirtilen anketi uygulayabilmek için talep edilen iznin verildiğine dair ilgi Onay ekte gönderilmiş olup gerekli duyuruların yapılması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Mehmet TÜRKMEN
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek: Onay ve Ekleri (42 Sayfa)

Dağıtım:

- Amasya Üniversitesi Rektörlüğüne
- (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
- Merkez İlçe Okul/Kurum Müdürlüklerine

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Hızırpaşa Mah. İstasyon Cad. No: 72 Merkez/AMASYA

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-elbys>

Telefon No : (0358) 211 04 00/2041

Bilgi için : Ahmet D DURMUŞ

E-Posta : arge05@meb.gov.tr

Unvan : Memur

Kep Adresi : mebi@h01.kep.tr

İnternet Adresi : Faks : (0358) 218 50 31

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evmkaorgu.meb.gov.tr> adresinden 5aa3-8740-3a37-9014-5490 kodu ile teyit edilebilir.

EK-3: Veli Bilgilendirme Formu

Ek-1

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, Okul Sporları Müsabakalarına Katılan ve Katılmayan Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgili ve Yatkinlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi adıyla, Doç. Dr. Serkan ZENGİN ve Yüksek Lisans Öğrencisi Gürkan TEKİN tarafından 01/06/2023-30/06/2023 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Ortaokul öğrencilerinin okul spor müsabakalarına katılan ve katılmayan öğrencilerin yatkinlıklarını tespit ederek öğrencileri spora yönelimlerini artırıcı önerilerde bulunmak.

Araştırma Uygulaması: Anket / Görüşme / Gözlem şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuzla hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Doç. Dr. Serkan ZENGİN

İletişim bilgileri :

*Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi
.....'in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.
(Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).*

.../.../.....

İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

EK-4: Kişisel Bilgi Formu ve Demografik Sorular

Okul Sporları Müsabakalarına Katılan ve Katılmayan Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik İlgi ve Yatkınlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sevgili öğrenciler, aşağıda farklı ölçeklerde muhtemel durumlarla ilgili cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyunuz ve size uygun olan kutucuğu işaretleyiniz. Cevap seçenekleri arasında doğru ya da yanlış cevap yoktur. Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak ve başka kişiler ile paylaşılmayacaktır. Ölçek maddelerine size uygun seçeneği işaretleyiniz.

Katılıminız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Gürkan TEKİN
Amasya Üniversitesi

Doç. Dr. Serkan ZENGİN
Amasya Üniversitesi

Cinsiyet: Kız ☐ Erkek ☐
Yaşınız:
Sınıfınız: 5. Sınıf ☐ 6.Sınıf ☐ 7.Sınıf ☐ 8.Sınıf ☐
Okul Sporlarına Katıldınız mı? Evet ☐ Hayır ☐
Katıldınız ise hangi branşta müsabakalara katıldınız?
Okul sporları hariç kulüpte lisansınız var mı? Evet ☐ Hayır ☐
Kaç yıldır spor yapıyorsunuz? 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐
Anne – Baba Eğitim Düzeyi: İlkokul Mezunu ☐ Ortaokul Mezunu ☐ Lise Mezunu ☐ Ön Lisans Mezunu ☐ Lisans Mezunu ☐ Yüksek Lisans Mezunu ☐ Doktora Mezunu ☐
Aile Gelir Durumu: 0 – 5500 ☐ 5501- 10000 ☐ 10001-15000 ☐ 15001- + ☐
Ailede Spor Yapan Var mı? Evet ☐ Hayır ☐

EK-5: Beden Eğitimi Dersi Yatkınlık Ölçeği (BEDYÖ)

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda size yöneltilen sorular Beden Eğitimi Dersine yönelik tutumlarınızı ve inanışlarınızı kapsamaktadır. Sorularda doğru ya da yanlış seçenek yoktur. Tamamıyla sizin kendi görüşünüz sorulmaktadır. Cevapların altındaki boş kutulardan birini, - X - işareti kullanarak işaretleyiniz. Bu çalışmaya zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

		Beden Eğitimi Dersi Yatkınlık Ölçeği					KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
Faktör 1	1	Beden Eğitimi dersinde öğrendiklerim, benim için dersi ilgi çekici hale getirir.	1	2	3	4	5				
	2	Beden eğitimi dersinde öğrendiğim şeyler beni derse karşı heyecanlandırır.									
	3*	Beden eğitimi dersinde öğrendiğim şeyler, dersi benim için sıkıcı hale getirir.									
	4*	Beden eğitimi dersinde öğrendiğim şeyler benim için işe yaramayan bilgilerdir.									
	5*	Beden eğitimi dersinde öğrendiğim şeyler benim için önemsizdir.									
	6	Beden eğitimi dersinde öğrendiğim şeyler benim için yararlı bilgilerdir.									
Faktör 2	7	Beden eğitimi dersi için yeterli beceriye sahibim.									
	8	Beden eğitimi dersinde yetenekliyim.									
	9	Beden eğitimi dersindeki performansımдан memnunum.									
	10	Beden eğitimi dersine katılmak için kendime güvenim var.									
	11	Beden eğitimi dersine katılmak için gerekli beceriye sahibim.									

Faktör 1 : Beden eğitimi dersine verilen değer

Faktör 2 : Beden eğitimi dersine yönelik algılanan yetenek

EK-6: Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlgili Ölçeği

	Beden eğitimi ve spor dersine ilgi ölçeği	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Orta Düzeyde Katılıyor	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
1	Beden eğitimi dersinde işlenen konuları severim.	5	4	3	2	1
2	Beden eğitimi dersinde yaptığımız etkinlikler kendimi iyi hissettirir.	5	4	3	2	1
3	Beden eğitimi derslerinde yapılan etkinlikler kendimi mutlu hissettirir.	5	4	3	2	1
4	Beden eğitimi derslerinde kendimi enerjik hissedirim.	5	4	3	2	1
5	Beden eğitimi derslerinde öğrenilen yeni konular beni mutlu eder.	5	4	3	2	1
6	Beden eğitimi derslerinde öğrendiğim konuların gelecekte yararlı olduğunu bilirim.	5	4	3	2	1
7	Beden eğitimi dersinin fiziksel gelişimim için yararlı olduğunu bilirim.	5	4	3	2	1
8	Beden eğitimi dersinde benden neler beklendiğinin farkındayım.	5	4	3	2	1
9	Beden eğitimi dersindeki etkinliklerin sağlığım için yararlı olduğunu farkındayım.	5	4	3	2	1
10	Beden eğitimi dersinde öğrendiğim etkinliklerin okul dışında yararlı etkileri olduğunu bilirim.	5	4	3	2	1

EK-7: Ölçek Kullanım İzinleri

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı : Gürkan TEKİN
Doğum Yeri :
Doğum Tarihi :

EĞİTİM DURUMU

Lisans : Amasya Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, 2017
Yüksek Lisans : Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 2024
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Bildiriler (Uluslararası)

Özlü, K., **Tekin, G.** (2022). Zihinsel engelli çocuğa sahip ebeveynlerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *5. Uluslar Arası Bilimsel Çalışmalar Kongresi 5. Kongre Kitabı*, 415-429.

https://www.ortadogukongresi.org/files/ugd/797a84_e9b9ffb0879b4a81bba9162bdd55354b.pdf

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar / Görevi / Yıl

Milli Eğitim Bakanlığı (2018-Halen)

İLETİŞİM

E-posta Adresi :